



# Edukimi në karrierë Doracaku i mësimdhënësve

Klasat 6 dhe 7

# **Edukimi në karrierë Doracaku i mësimdhënësve**

Klasat 6 dhe 7

**Autore**

Linda Stevenson

**Mbështetur nga:**

Divizioni për plan programe dhe tekste shkollore

Koordinatorë të kurrikulave:

Binak Gërguri, Milazim Avdylaj dhe Skënder Halimi

**Koordinatorë:**

Sokol Elshani

Linda Ukimeraj

**Lektor**

Nuhi Gashi

**Dizajni dhe faqosja**

Envinion, Prishtinë

Prishtinë, nëntor 2014

**Kontribuan me mësime model:**

Bujar Selimi - mësimitdhënës

Shyhrete Alaj - mësimitdhënëse

Sadije Jakupi - mësimitdhënëse

# Hyrje

**N**ë kushtet e ndërlikueshmërisë gjithnjë e më të madhe të botës së punës, nevoja që nxënësit të marrin vendime reale në shkolla lidhur me karrierën e tyre të ardhshme është thelbësore në qoftë se dëshirojnë t'i kontribuojnë efektivisht dhe gjatë gjithë jetës vlerës ekonomike të vendit. Është e rëndësishme jo vetëm për vetë mirëqenien që të gjejnë një punë që u jep kënaqësi, por është thelbësore edhe për prosperitetin e vendit që të marrin parasysh modelin në ndryshim e sipër të industrisë dhe tregtisë, në mënyrë që sistemi arsimor t'i përgatisë nxënësit për sfidat e mundësive të punësimit në të ardhmen.

Qëllimi i këtij doracaku është që t'u ofrojë mësimdhënësve një pasqyrë të edukimit në karrierë dhe disa teknika për punë me nxënësit për të integruar planifikimin e karrierës në programin shkollor me qëllim të përmirësimit të vendimeve të karrierës të marra nga nxënësit në vitet e tyre të fundit të arsimit të detyrueshëm. Duke i njohur vështirësitë dhe kufizimet kohore që kanë mësimdhënësit, parashihet që doracaku të mund të përdoret për të identifikuar mënyra të ndryshme të punës me nxënësit për të rritur të kuptuarit e tyre të mundësive të karrierës dhe për të rritur motivimin e tyre për të punuar drejt synimeve të karrierës së tyre.

Të kuptuarit e procesit dhe të teknikave të edukimit në karrierë tregon se si nxënësit mund të zhvillojnë vetëdërgjegjësimin e tyre dhe të identifikojnë llojin e punës apo të trajnimit të cilit i përshtaten më së miri. Pra, theksi është mbi nevojën që nxënësit të zhvillojnë përgjegjësinë dhe të jenë zot të vendimeve të tyre nëpërmjet proceseve të përdorura në edukimin në karrierë. Edukimi në karrierë do të duhej ta përmirësonte këtë proces dhe aktivitetet për të kuptuar tregun e punës, ku planifikimi i lëvizjes (tranzicionit) më shpesh i përshtatet grupeve ku mbështetja nga ana e nxënësve shfrytëzohet në mënyrë më efektive. Ky doracak ofron ide për aktivitete në klasë.

Është gjithashtu esenciale për shkollat që të sigurojnë informata për karrierë nëse duan që nxënësit të marrin përgjegjësinë për hulumtimin e tregut të punës dhe të mësojnë vetë për botën e punës.

## Planet e njësive mësimore të edukimit në karrierë Përmbajtje

### Planet e njësive mësimore të zhvillimit personal

- |   |             |
|---|-------------|
| • Puna ime e ëndrrave – Katër hapat drejt zhvillimit të karrierës | Faqet 12-14 |
| • Gjërat të cilat më interesojnë tani                             | Faqet 15-16 |
| • Gjërat që dëshiroj t'i përmirësoj                               | Faqet 17-19 |
| • Mendoj se je i zoti në ...                                      | Faqet 20-22 |

### Planet e njësive mësimore të planifikimit të karrierës

- |                      |             |
|----------------------|-------------|
| • Kush jam unë?      | Faqet 23-26 |
| • 20 pyetjet         | Faqet 27-30 |
| • Qëlloja kush është | Faqet 31-40 |
| • Çfarë pune bëni?   | Faqet 41-45 |
| • Bota e punës       | Faqet 46-50 |

### Planet e njësive mësimore të vendimmarrjes

- |   |             |
|---|-------------|
| • Mbijetesa në dimër                        | Faqet 51-56 |
| • Cilat vende të punës më interesojnë tani? | Faqet 57-59 |
| • Plani im i veprimit për karrierë          | Faqet 60-66 |

## Pjesa 1: Hyrje në edukimin në karrierë

**Edukimi në karrierë është i rëndësishëm për t'u ndihmuar të rinjve që të kuptojnë veten e tyre dhe të zhvillojnë mjetet që atyre u duhen për t'i kuptuar vendet e punës që janë në dispozicion. Ata gjithashtu duhet t'i zhvillojnë edhe shkathtësitë e tyre të nevojshme për punësim për t'u lidhur me këto mundësi.**

Prandaj është thelbësore që t'u jepet mundësia të rinjve në shkolla për të marrë vetë përgjegjësinë për planifikimin dhe zhvillimin e karrierës së tyre. Ata duhet ta kuptojnë rëndësinë e fleksibilitetit gjithnjë në rritje lidhur me llojet dhe kushtet e vendeve të punës në të cilat do të hyjnë. Bota e punës po ndryshon shpejt, me një lëvizje nga vendet e punës të organizuara rreth punëve të përcaktuara qartë me detyra të caktuara dhe të parashikueshme, në vendet e punës ku puna kryhet përmes një grupi të projekteve nga grupet e krijuara sipas rastit, të personave me shkathtësi, njohuri dhe aftësi të nevojshme. Të rinjtë që hyjnë në tregun e punës tanimë nuk do të zgjedhin “punë për tërë jetën”, por do të duhet të kuptojnë qartazi se cilat janë talentet dhe interesimi i tyre dhe si mund të zbatohen këto në një botë të punës e cila është vazhdimisht në ndryshim. Është e rëndësishme, për këtë arsye, që shkollat të ofrojnë një program gjithëpërfshirës të edukimit dhe orientimit në karrierë, në mënyrë që nxënësit të mund të marrin vendime reale të karrierës.

Në dritën e ndryshimeve në tregun e punës, marrja e vendimeve të mirinformuara, reale të karrierës bëhet e rëndësishme së jashtëzakonshme, ku shkollat duhet të sigurojnë që nxënësit janë të pajisur siç duhet për të planifikuar në mënyrë efektive për karrierën e tyre të ardhshme. Shkathtësitë vendimmarrëse duhet të zhvillohen, dhe është e rëndësishme që të punohet me nxënësit gjatë periudhave kohore të caktuara për të siguruar se janë në gjendje të bëjnë zgjedhje për veten e tyre. Mësimdhënësit kanë një rol të rëndësishëm për të luajtur këtu ku, duke kuptuar punën e këshilltarëve të orientimit në karrierë, mund të mbështesin procesin për të siguruar se të rinjtë marrin vendime reale të karrierës dhe janë në gjendje të zbatojnë planin e tyre të veprimit në karrierë për të siguruar se bëjnë një kalim të lehtë nga shkolla në punë, trajnim ose arsimim të mëtejshëm.

## Raporti ndërmjet orientimit në karrierë dhe edukimit në karrierë

Të gjithë të rinjtë duhet të zhvillojnë një sërë njohurish, shkathtësish dhe tiparesh, të tilla si vetndërgjegjësimi, vetëmenaxhimi, duke punuar me të tjerët dhe duke ndërmarr planifikimin personal, rishikimin dhe orientimin për të mbështetur programin e tyre, për të konsoliduar të mësuarit e tyre dhe për të siguruar informatat rreth mundësisë së zgjedhjes nga ana e tyre.

Nxënësit duhet të kenë një pasqyrë të qartë për botën e punës nëse dëshirojnë të marrin një vendim real lidhur me karrierën e tyre të ardhshme. Edukimi në karrierë është një metodë ku ata mbështeten për t'i interpretuar informatat në lidhje me opsionet e mundshme të karrierës, duke i kuptuar talentet, njohuritë dhe përvojat e tyre në krahasim me mundësitë e punësimit në dispozicion. Për këtë arsye është e rëndësishme që mësimdhënësit në shkolla ta mbështesin procesin duke i ndërlidhur lëndët e tyre akademike me opsionet

për punë (p.sh. nxënësi i interesuar në lëndët shkencore mund të shkojë që të studiojë mjekësinë) dhe të jenë në dijeni rreth ndryshimeve të ardhshme në industri dhe tregti. Shkollat profesionale e bëjnë këtë në mënyrë automatike (nëse nxënësit janë duke mësuar inxhinieri mekanike ata janë duke fituar përvojë praktike të punës e cila do t'u mundësojë atyre që të bëjnë zgjedhje reale për përfundimin e drejtimit të tyre). Në shkollat akademike, nga ana tjetër, përvoja e zgjeruar e punës nuk është e mundur, kështu që është e rëndësishme për nxënësit që të kenë mundësinë të flasin për opsionet e karrierës dhe të bëjnë një hulumtim për pritjet e punëdhënësve për të fituar një pasqyrë të qartë për një sërë rolesh dhe përgjegjësish të punës. Mësimdhënësit lëndorë mund ta mbështesin procesin e orientimit në karrierë duke i ndihmuar nxënësit që t'i zhvillojnë shkathtësitë e vendimmarrjes, për të siguruar se kanë aftësinë për të bërë zgjedhje reale gjatë gjithë kohës së qëndrimit të tyre në shkollë.

## Përkufizimet

### Edukimi në karrierë...

Edukimi në karrierë është një program i planifikuar i aktiviteteve të plan programit dhe të përvojave të të nxënit. Qëllimi është që t'u ndihmohet të rinjve t'i zhvillojnë njohuritë dhe shkathtësitë e nevojshme për të bërë zgjedhje të suksesshme, për të menaxhuar lëvizjet e tyre në mësim dhe për të hyrë në punë.

Edukimi në karrierë i ndihmon nxënësit:

- të hulumtojnë mundësitë e të nxënit dhe të karrierës,
- të bëjnë zgjedhje të mirinformuara në lidhje me të mësuarit dhe mundësitë e karrierës,
- të kuptojnë se si këto zgjedhje do t'u ndihmojnë atyre për t'i plotësuar aspiratat e tyre,
- të menaxhojnë me sukses momentet kyçe të lëvizjeve të tyre.

Nxënësit kanë nevojë për ndihmë:

- për të vlerësuar arritjet, interesimet dhe prirjet e tyre,
- për të mësuar se si zhvillohen planet,
- për t'i zyrtarizuar këto plane në një dokument të shkruar,
- për t'i vënë planet në veprim.

Për t'iu mundësuar atyre që ta bëjnë këtë, nevojitet mbështetje e vazhdueshme nga mësimdhënësit që punojnë në kuadër të kornizës së edukimit dhe të orientimit në karrierë. Roli i mësimdhënësve në kuadër të procesit të orientimit është që të sigurojnë në vazhdimësi informata dhe këshilla në lidhje me karrierat, derisa në të njëjtën kohë veprojnë si pikë referimi për ata nxënës që kanë nevojë për orientime më të specializuara në karrierë. Prandaj, **programi i edukimit në karrierë** duhet të ketë tri synime:

- zhvillimin e vetvetes (vetëndërgjegjësimi),
- hulumtimin e karrierës (vetëdijesimi lidhur me mundësitë),
- menaxhimin e karrierës (vendimmarrja dhe planifikimi i lëvizjes).

## Orientimi në karrierë ...

Ka për qëllim t'u ndihmojë të rinjve që t'i përdorin njohuritë dhe shkathtësitë që i fitojnë nga edukimi në karrierë për marrjen e vendimeve. Është me rëndësi jetike që orientimi të jetë i paanshëm.

Orientimi dhe edukimi në karrierë janë të ndërlidhur dhe varen nga njëri-tjetri për efektivitetin e tyre, ku kërkohet që secili ta mbështesë dhe plotësojë tjetrin. Edukimi në karrierë u ndihmon të rinjve që t'i zhvillojnë njohuritë dhe shkathtësitë që u duhen për të bërë zgjedhje të suksesshme, për të menaxhuar lëvizjet në mësim dhe për të hyrë në punë, ndërsa orientimi në karrierë u mundëson të rinjve që t'i përdorin njohuritë dhe shkathtësitë që i zhvillojnë për të marrë vendime lidhur me mësimin dhe punët e duhura për ta. Orientimi u ndihmon të rinjve që të përqendrohen në zgjedhjet e tyre, arsimit i pajis ata që të kenë qasje dhe të përdorin në mënyrë efektive këshillat dhe orientimin e siguruar nga mësimdhënësit dhe këshilltarët e karrierës.



## Si i marrin të rinjtë vendimet reale dhe të mirinformuara

Hulumtimet tregojnë se nxënësit, për të lehtësuar një kalim të mirëfilltë nga shkolla në botën e punës, duhet t'i zhvillojnë shkathhtësitë efektive të eksplorimit të karrierës dhe duhet të fuqizohen për të marrë vendime të mirinformuara të karrierës për veten e tyre me ndihmën e mentorëve dhe të profesionistëve të karrierës duke punuar në partneritet. Megjithatë, në vitet e fundit ka pasur një ndërgjegjësim në rritje për nevojën e marrjes parasysh të ndryshimeve kulturore dhe gjinore, për të siguruar që edukimi në karrierë i plotëson nevojat e sakta të të gjithë nxënësve, ashtu siç hulumtimi e ka venë në pah faktin se në të kaluarën nxënësit me prejardhje etnike pakicë kishin më pak të ngjarë të përfitonin nga orientimi në karrierë në shkollë. Prandaj, këshillimi multikulturor merr parasysh:

- ndërgjegjësimin rreth dallimeve ndërmjet dhe në kuadër të nxënësve,
- rëndësinë e familjes dhe të faktorëve kulturorë të cilët ndikojnë në mënyrën se si nxënësit e shohin botën,
- mësimet e edukimit në karrierë apo si aktivitete grupore të cilat e shfrytëzojnë mbështetjen e shokëve.

## Katër hapat drejt zhvillimit të karrierës

Synimi: Deri në fund të programit, nxënësit duhet të jenë në gjendje që:

- të identifikojnë katër hapat drejt planifikimit të suksesshëm për karrierë,
- të kuptojnë nevojën për përgatitjen e planit të zhvillimit të karrierës për të ardhmen e tyre.

**KATËR HAPAT** drejt zhvillimit të karrierës janë:

### Hapi 1: Zhvillimi personal - Vetëndërgjegjësimi

Edhe pse disa njerëz kanë qenë në vendin e tyre të punës për shumë vite, një përqindje e madhe e punëtorëve më të vjetër vazhdojnë t'i nënçmojnë shkathhtësitë, përvojat dhe njohuritë e tyre. Nxënësit duhet të përgatiten në moshë të re për të vlerësuar shkathhtësitë dhe njohuritë e tyre unike, për t'ua mundësuar atyre që të përgatiten për punësim në të ardhmen. Hapi i parë në procesin e menaxhimit të karrierës u ndihmon atyre të zbulojnë më shumë për veten e tyre dhe çfarë kanë për të ofruar, që nga ana tjetër u ndihmon atyre të ndërtojnë besimin e tyre duke e bërë më të lehtë për t'i menaxhuar planet e karrierës.

### Hapi 2: Kontrolloni botën e punës - këshillimi dhe planifikimi i karrierës

Shumë prej punëtorëve më të vjetër mund të mos kenë pasur kurrë mundësinë për të ndërmarrë veprime të cilat do ta përputhnin karrierën me shkathhtësitë e tyre, apo veprimet e vlerësimit të aftësive të tyre për t'ju ndihmuar që të zbulojnë fushat më të përshtatshme të punës për ta. Ky hap fokusohet në krijimin e nevojave të tyre në vendin e punës, çka ju pëlqen të bëjnë në lidhje me mundësitë e vendeve të punës në zonën e tyre dhe si mund t'i përdorin shkathhtësitë e tyre për të përfituar më së shumti prej tyre.

**Hapi 3: Vendosni synime dhe merrni vendime - vendimmarrja**

Hapa të vegjël, të marrë gjatë një periudhe kohore, janë shpesh mënyra më e mirë për të arritur synimet e mëdha të karrierës. Hapi i tretë përqendrohet në zbrëthimin e synimeve afatshkurta dhe të atyre më afatgjata të karrierës së nxënësve, për t'iu mundësuar të marrin vendime reale, të mirinformuara për të ardhmen e tyre.

**Hapi 4: Tani, t'i përvishemi punës**

Hapi i fundit është thirrje për veprim dhe i lëviz nxënësit tek hapat e fundit në menaxhimin e karrierës së tyre.

Kjo do të jetë pjesë e programit të edukimit në karrierë për nxënësit e klasës së 8 dhe 9. Synimi i programit të edukimit në karrierë në klasat 6 dhe 7 është për t'i përgatitur nxënësit për këtë fazë, duke u ndihmuar atyre që të kuptojnë vlerën e tyre në tregun e punës në të ardhmen.

**Procesi i orientimit në karrierë**

<p><b>Ku jam tani?</b></p> <p>Nxënësit duhet ta shikojnë gjendjen aktuale dhe të hulumtojnë:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• përvojën,</li> <li>• shkathtësitë dhe interesimet,</li> <li>• kualifikimet,</li> <li>• atë çka pritet nga puna,</li> <li>• vlerat, qëndrimet dhe personalitetin,</li> <li>• pengesat dhe faktorët e tyre kufizues.</li> </ul>	<p><b>Vetëndërgjegjësimi</b></p> <p>Mësimet janë të përgatitura për të shqyrtuar dhe kuptuar të kuptuarit e nxënësve për vetveten, ku aktivitetet në këtë pako janë dhënë për t'i ndihmuar nxënësit në zhvillimin e teknikave.</p>
<p><b>Ku dua të jem?</b></p> <p>Nxënësit duhet të mësojnë më shumë për botën e punës dhe duhet t'i zhvillojnë shkathtësitë për t'i plotësuar mangësitë në të kuptuarit e tyre.</p> <p>Ata do t'i diskutojnë:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• njohuritë për tregun e punës,</li> <li>• mundësitë e punës,</li> <li>• mundësitë e trajnimit,</li> <li>• mundësitë e të mësuarit;             <ul style="list-style-type: none"> <li>- kurset afat-shkurta/afatgjata të trajnimit,</li> <li>- rrsimimin e mëtejshëm/lartë të tyre.</li> </ul> </li> </ul>	<p><b>Ndërgjegjësimi rreth mundësive</b></p> <p>Njësitë mësimore ofrojnë aktivitete për eksplorimin e mundësive dhe të kuptuarit e lidhjes me vetëndërgjegjësimin.</p>

Marrja e vendimit	Vendimmarrja
<p>Nxënësit ndihmohen që të marrin vendime reale përmes:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• përputhjes së vetëdërgjegjësimit me mundësitë,</li> <li>• hartimit të një plani të veprimit,</li> <li>• vlerësimit të informatave,</li> <li>• tejkalimit të barrierave.</li> </ul>	<p>Mësimet janë të përgatitura në mënyrë të atillë që t'i shqyrtojnë shkathtësitë e vendimmarrjes dhe të shohin nëse vendimet janë reale si dhe t'i shohin aktivitetet e grupit për zhvillimin e teknikave vendimmarrëse.</p>

## Vetëdërgjegjësimi: Të kuptuarit e vetvetes dhe të motivimit

Pika nisëse e edukimit në karrierë është **vetëdërgjegjësimi**. Çdo i ri duhet të mësojë përmes analizës së vetvetes në lidhje me atë se çfarë lloj personi është. Mësimdhënësit në shkolla e ndihmojnë këtë proces çdo ditë; të rinjtë marrin vendime bazuar në përvojat e tyre dhe vendosin për lëndët shkollore që u interesojnë dhe për ato që u duken më të vështira dhe më pak interesante. Shpesh një nxënës, të cilit i pëlqejnë lëndët shkencore, do të fillojë të mendojë për karrierën ku e përdor shkencën; qoftë në profesionet mjekësore, të mësimdhënies ose duke punuar me mjedisin. Qëllimi i edukimit në karrierë në shkolla është për të ndihmuar të rinjtë që interesimet e tyre të kenë logjikë dhe të kërkojnë ato lloje të karrierës që përfshijnë zgjedhjen e lëndëve sipas zgjedhjes së tyre. Për shembull, një nxënës i cili ka prirje për një lëndë të caktuar mund të shoh vetëm një opsion të karrierës, edhe pse programi i mirë i edukimit në karrierë do të zgjeronte të kuptuarit e botës së punës nga ana e tyre, duke shqyrtuar karriera të tjera të cilat mund të ofrojnë më shumë mundësi, duke përdorur shkathtësitë dhe ekspertizën që kanë fituar në shkollë. Edukimi në karrierë në shkolla mund të jetë një lëndë e veçantë ose siç ndodh në disa vende, ai integrohet në kurrikulë.

Zhvillimi i vetëdërgjegjësimit tek të rinjtë është një proces i vazhdueshëm; ata do të fillojnë të marrin vendime në një moshë të re bazuar në të kuptuarit e tyre të kufizuar rreth vetes së tyre dhe botës rreth tyre. Ndërsa rriten, vendimet bëhen më të përpunuara dhe logjike dhe ata fillojnë t'i kuptojnë pasojat e veprimeve të tyre nëse vendimi nuk ka arritur të marrë parasysh të gjithë faktorët përkatës. Shpesh të rinjtë kalojnë më shumë kohë duke analizuar gjërat pro dhe kundër për të zgjedhur aktivitetet sociale; ku të shkojnë, me kë të shkojnë, çka të veshin, çka duhet të bëjnë kur të arrijnë te vendi i caktuar duke marrë parasysh dukjen e destinacionit, pastaj çka duhet të bëjnë me opsionet e karrierës sidomos nëse janë të interesuar në një karrierë që nuk konsiderohet e lehtë për t'u ndjekur. Shumë prej tyre ndikohen nga rrethanat përreth, prindërit dhe shokët ku edhe do t'i shtypin prirjet e tyre të natyrshme pasi që nuk përputhen me normat e shoqërisë së tyre.

Njësitë mësimore të edukimit në karrierë do të fillojnë të eksplorojnë vetëdërgjegjësimin e nxënësve përmes kryerjes së ushtrimeve për të adresuar gjërat që u pëlqejnë dhe ato që s'ju pëlqejnë nxënësve në bazë të të kuptuarit aktual të botës rreth tyre. Një ushtrim mund të shqyrtojë procesin e vendimmarrjes dhe se si është i lidhur ai me vetëdërgjegjësimin e një personi, duke shikuar mënyrat se si i vlerësojnë lëndët shkollore, duke analizuar se pse i preferojnë lëndët e caktuara kundrejt lëndëve të tjera. Ata mund

të thonë se u pëlqen mësimdhënësi, metodat e mësimdhënies dhe fakti se mund ta kuptojnë përmbajtjen e një lënde më shumë sesa një tjetër. Duke e shtyrë nxënësin që të reflektojë mbi arsyet e pëlqimit të një lënde të caktuar shkollore, ata fillojnë t'i përpunojnë proceset e tyre të vendimmarrjes në karrierë. Vendimi mund të ndryshojë në varësi të ndryshoreve: ushtrimi mund ta sfidojë vendimin për të marrë një lëndë të caktuar duke ndryshuar ndryshoret në vendim: çka nëse lënda do të mësohej nga një mësimdhënës tjetër, a do ta zgjedhin ata ende atë lëndë? Baza e vendimit duhet të adresojë vetëdërgjegjësimin e individit, nëse e zgjedhin lëndën bazuar në pëlqimin e tyre të një mësimdhënësi, por duke injoruar faktin se kanë gjetur pak interesim në lëndë, apo kishin pak mundësi për të ndjekur lëndën në një nivel më të lartë, ku çështja do të dëshmohej si problematike në të ardhmen. Nxënësi ka nevojë për mbështetje në proces që t'i mundësohet të nxjerr konkludimet e tija në vend që të drejtohet nga të tjerët.

## Ndërgjegjësimi rreth mundësive: Të kuptuarit e tregut të punës dhe e mundësive të karrierës

Të rinj, që nga mosha e hershme, po krijojnë mendimet e tyre në lidhje me botën përreth bazuar në përvojat e tyre të drejtpërdrejta dhe të ndikimeve të prindërve dhe të bashkëmoshatarëve të tyre. Qëllimi i edukimit në karrierë është që të përdorë të mësuarit në bazë të përvojës, në mënyrë që nxënësit të jenë në gjendje të bëjnë zgjedhje reale të karrierës. Për të siguruar që shkollat i përmbushin këto nevoja në mënyrë efektive, programet e edukimit në karrierë duhet:

- të kenë një profil të lartë në shkollë,
- të ofrojnë edukimin dhe orientimin dhe të jenë të integruar në programin mësimor më të gjerë,
- të jenë të përgatitur rreth nxënësve dhe jo shkollës (klientin duhet ta kenë në qendër),
- të realizohen nga shkollat dhe agjencitë e jashtme duke punuar në partneritet,
- të realizohen në forma të llojllojshme,
- të përfshijnë aktivitete praktike (duke përfshirë projektet dhe përvojën e punës).

Të rinjtë duhet të mësojnë më shumë rreth mundësive lokale, rajonale dhe ndërkombëtare të punës (duke përfshirë edhe ndryshimet në modelet e punës), në mënyrë që të mund të bëjnë zgjedhje reale për vete. Për të mundësuar realizimin e potencialit të tyre të plotë, ata duhet t'i kuptojnë ndryshimet e shkaktuara nga teknologjitë e reja dhe politikat e qeverisë.

Programet e edukimit në karrierë duhet të planifikohen në mënyrë efektive për të marrë parasysh ndryshimet gjithnjë të pranishme në botën e punës. Shkollat megjithatë nuk mund ta bëjnë këtë në mënyrë të izoluar; ato duhet patjetër të zhvillojnë partneritete me agjencitë e jashtme që kanë mundësi të kontribuojnë në edukimin e të rinjve. Megjithatë, duhet të kujtojmë se edukimi dhe orientimi në karrierë duhet të jenë të paanshëm dhe nëse ftohen punëdhënësit në shkolla për të mbajtur fjalime rreth organizatave të tyre dhe mundësitë që ata ofrojnë për nxënësit që janë duke mbaruar shkollën, duhet të theksohet se ky është vetëm një opion në dispozicion ndër të shumtët.

Elementi i vetëdijes rreth mundësive i edukimit dhe orientimit në karrierë duhet të planifikohet me kujdes dhe duhet të rishikohet rregullisht për të marrë parasysh ndryshimet në vazhdim e sipër në botën e punës. Programi mund të përfshijë:

- fjalimet nga punëdhënësit lokalë,
- përvojën e punës (të mësuarit në punë apo sistemimi në vendin e punës),
- projektet rreth industrive lokale, rajonale apo kombëtare,
- panairët e punës.

Oda ekonomike mund ta ketë rolin e vetë këtu, sepse ajo i ka informatat e azhurnuara lidhur me shtrirjen industriale të zonave. Ajo mund të ftohet në shkolla për t'iu mbajtur fjalime nxënësve në lidhje me tregjet e ardhshme të punës. Për këtë arsye, është e rëndësishme që shkollat të krijojnë partneritete në mënyrë që të shfrytëzojnë ekspertizën vendore në lidhje me tregjet e vendeve të punës dhe tendencat e ardhshme të punësimit.

## Vendimmarrja: Marrja e vendimit real, të mirinformuar

Kur të rinjtë janë plotësisht të njoftuar me tregun lokal të punës, me mundësitë e punësimit dhe të trajnimit dhe janë në gjendje t'i "harmonizojnë" këto mundësi me shkathtësitë, pikat e forta dhe interesimet e tyre, atëherë ata do të jenë në gjendje të marrin vendime reale dhe të mirinformuara të karrierës. Pa mbështetjen e një programi efektiv të edukimit në karrierë, të rinjtë mund të jenë të prirur të marrin vendime bazuar në disponueshmërinë lokale të mundësive të punësimit dhe ta gjejnë veten në vendet e punës ku kanë pak ose aspak interes, apo madje edhe më keq të mos arrijnë ta realizojnë potencialin e tyre të plotë. Kjo nuk është vetëm një humbje personale e potencialit, por është edhe ekonomikisht joefikase për vendin.

Të rinjtë marrin vendime çdo ditë (çfarë rroba të veshin, ku të shkojnë me miqtë) dhe gjatë rritjes së tyre vendimet që ata i marrin bëhen më të rëndësishme, ku disa edhe do të kenë efekte të përhershme për jetën e tyre. Vendimet për karrierë, të bëra kur ata largohen nga arsimi me orar të plotë, janë potencialisht vendimet më të rëndësishme të jetës së tyre, kështu që sa më shumë mbështetje të kenë në këtë fazë vendimtare, aq më mirë. Prandaj mentorët duhet që me kujdes të planifikojnë një program të karrierës që do t'u mundësojë nxënësve t'i fitojnë njohuritë, shkathtësitë dhe qëndrimet të cilat do t'u mundësojnë të marrin vendime të duhura për veten e tyre.

## Metodologjia

Planet e njësive mësimore në këtë doracak ofrojnë një shumëllojshmëri të metodave mësimore për t'ua mundësuar mësimdhënësve që të përdorin stile të ndryshme gjatë orëve mësimore. Këto janë:

- **ligjëratat/bisedat,**
- **diskutimet në grupe,**
- **ushtrimet e luajtjes së roleve,**
- **ushtrimet e zhvillimit të shkathtësive.**

Mësimi duhet të jetë një përvojë ku njeriu kënaqet dhe ku aktivitetet janë të dizajnuara që të provokojnë mendimet dhe t'ua mundësojnë nxënësve që ta hulumtojnë vetëndërgjegjësimin e aftësive dhe të interesimeve të tyre në raport me botën e punës.

## Ofrimi i informatave rreth karrierës në shkolla

Është e rëndësishme për shkollat që të ofrojnë informata për nxënësit në lidhje me karrierën dhe kalimin nga shkolla në punë, në mënyrë që ata të mund të kryejnë pjesën më të madhe të kërkimit vet. Kjo është gjithashtu një mënyrë për të motivuar nxënësit që të marrin përgjegjësinë për planifikimin e karrierës së tyre dhe është një element thelbësor i procesit.

Informatat të cilat duhet të jenë në bibliotekën e karrierës për nxënësit janë hollësitë mbi:

- të mësuarit më shumë rreth karrierave ,
- aplikimin për punë apo trajnim,
- shkuarjen në universite,
- marrjen e vitit të lirë – puna vullnetare, puna/udhëtimi jashtë vendit,
- projektet e aktiviteteve,
- ndërmarrësinë.

Kjo informatë mund të paraqitet në forma të ndryshme:

### **Si materiale të shkruara (për hulumtimin e prapavijës lidhur me karrierat);**

- libra lidhur me karrierat,
- zhurnale dhe revista ekonomike,
- informata lidhur me zhvillimin e shkathtësive të kërkimit të punës,
- materiale të shkruara lidhur me përgatitjen e shkurtores (rezymesë) (CV-s),
- fletëpalosje për plotësimin e formularëve të aplikimit,
- informata lidhur me planifikimin e karrierës,
- broshura dhe materiale promovuese nga organizata të mëdha.

### **Përmes internetit dhe materialeve të bazuara në TIK;**

- programet e vetëvlerësimit të bazuara në kompjuter,
- faqe të internetit për vende të lira të punës,
- faqe të internetit për punëdhënësit e mëdhenj,
- informatat lidhur me vetëpunësimin.

### Plani i njësive mësimore të zhvillimit personal

Njësia mësimore: Puna ime e ëndrrave

Fusha kurrikulare: Jeta dhe puna

Koncepti themelor i fushës kurrikulare: Këshillimi dhe orientimi në karrierë



### Kompetencat

Komunikues efektiv

1,2,4,6,8

Mendimtar kreativ

1,2

### Aspektet specifike të planifikimit të orës mësimore

Koha e nevojshme:

40 minuta

Nxënësit punojnë në:

- grupe,
- studime individuale

### Rezultatet mësimore:

Kjo njësi mësimore është përgatitur për të prezantuar programin e edukimit në karrierë tek nxënësit të cilët do të fillojnë t'i marrin parasysh synimet e tyre të karrierës së ardhshme dhe të cilët do t'i hulumtojnë idetë e tyre për punë.

### Kriteret e suksesit:

- Ngritja e vetëdijes së nxënësve për planifikimin e karrierës dhe rëndësia e fillimit të mendimit për idetë e punëve të ardhshme.
- Nxënësit duhet ta identifikojnë punën e tyre të ëndrrave dhe të shohin nëse është një opsion real për ta.
- Duhet t'i fokusojnë idetë e tyre në planet e karrierës së ardhshme.

### Mjetet mësimore dhe materialet e të nxënit:

Fletore pune e nxënësve: Puna ime e ëndrrave. (Faqet 3 -5)

### Përdorimi i TIK-ut:

- Të bëhet shtypja e fletores së punës së nxënësve dhe e planit të njësive mësimore .

Çështjet e ndërlidhura: Barazia gjinore, shkathtësitë e dëgjimit dhe të komunikimit

## Plani i njësisë mësimore të zhvillimit personal

### Njësia mësimore: Gjërat të cilat më interesojnë tani

Fusha kurrikulare: Jeta dhe puna

Koncepti themelor i fushës kurrikulare: Këshillimi dhe orientimi në karrierë



### Kompetencat:

Komunikues efektiv  
2,4,5,6,8

Mendimtar kreativ  
1,2

## Aspektet specifike të planifikimit të orës mësimore

### Koha e nevojshme:

40 minuta

### Nxënësit punojnë në:

- grupe,
- studime individuale.

### Rezultatet mësimore:

Qëllimi i kësaj pjese është që nxënësit të mendojnë për shkathtësitë, njohuritë dhe përvojën që e kanë fituar në shkollë, interesimet e tyre dhe aktivitetet që i bëjnë në kohën e tyre të lirë, dhe si do t'i informojë kjo ata kur të marrin vendime për trajnime dhe punë në të ardhmen.

### Kriteret e suksesit:

- Ngritja e vetëdijes së nxënësve lidhur me shkathtësitë dhe interesimet.
- Nxënësit duhet të identifikojnë se ku janë përparësitë dhe dobësitë e tyre, si dhe fushat për përmirësim.
- Të fokusojnë idetë e tyre lidhur me planet e karrierës në të ardhmen.

### Mjetet mësimore dhe materialet e të nxënësve:

Fletore pune e nxënësve: Gjërat të cilat më interesojnë (faqet 6-7)

### Përdorimi i TIK-ut:

Të bëhet shtypja e fletores së punës së nxënësve dhe planit të njësisë mësimore



Çështjet e ndërlidhura: Barazia gjinore, shkathtësitë e dëgjimit dhe komunikimit

## Përshkrimi i metodologjisë dhe ecurisë së planifikimit të orës mësimore

### Pjesa hyrëse:

Ky aktivitet u mundëson nxënësve që t'i kontrollojnë shkathtësitë e tyre aktuale dhe fushat e interesimit dhe si kjo mund t'u sigurojë atyre informata që të bëjnë zgjedhjen e karrierës së tyre. Ai gjithashtu u kërkon nxënësve që t'i shikojnë fushat ku dëshirojnë të përmirësohen për t'ua mundësuar që të lëvizin në fushën e zgjedhur të karrierës. Kërkoni nga nxënësit që të punojnë vetëm dhe ta përcjellin fletën e punës në fletoret e tyre të punës, (faqet 6-7).

### Aktiviteti kryesor

Për ta paraqitur këtë ushtrim, mund të filloni me një diskutim të përgjithshëm rreth interesimeve dhe aktiviteteve që ata bëjnë në kohën e tyre të lirë. Kjo mund të bëhet në një grup të madh para se ta ndani klasën në grupe të vogla prej 3-4 nxënës. Në grupe të vogla kërkoni që të flasin për hobi të tyre për 10 minuta, para se t'i plotësojnë fletoret e tyre individuale të punës.

- **Gjërat të cilat më interesojnë**

Kur mendoni për jetën tuaj tani, bëni një listë të gjërave që ju interesojnë sipas rëndësisë së tyre.

Pasi ta kenë përfunduar këtë fletë pune, kërkoni nga nxënësit që të marrin parasysh gjërat në të cilat ata janë të zotë në shkollë, dhe ta plotësojnë fletën e dytë të punës për këtë njësi mësimore.

- **Gjërat në të cilat jam i zoti në shkollë**

Kur mendoni për shkollën, bëni një listë të mësimave dhe aktiviteteve që ju interesojnë sipas rëndësisë së tyre.

## Diskutimi i mëtejshëm

Pasi t'i kenë përfunduar fletët e punës, organizoni një diskutim me gjithë grupin në lidhje me lëndët shkollore dhe si ndërlidhen ato me botën e punës. Për shembull, llojet e punës që do të mund t'i bënin nëse janë të mirë në shkenca.

### Aktiviteti kryesor

## Shpjegoni katër hapat drejt zhvillimit të karrierës

### Hapi 1: Zhvillimi personal - vetëndërgjegjësimi

Edhe pse disa njerëz kanë qenë në vendet e tyre të punës për shumë vite, një përqindje e madhe e punëtorëve më të vjetër vazhdojnë t'i nënvlerësojnë shkathtësitë, përvojat dhe njohuritë e tyre. Nxënësit duhet të përgatiten në moshë të re për t'i vlerësuar shkathtësitë dhe njohuritë e tyre unike, për ta mundësuar përgatitjen për punësim në të ardhmen. Hapi i parë në procesin e menaxhimit të karrierës i ndihmon ata për të zbuluar më shumë rreth vetes së tyre dhe çfarë kanë për të ofruar, gjë që, në anën tjetër, i ndihmon të ndërtojnë vetëbesimin e tyre, duke e bërë më të lehtë menaxhimin e planeve të karrierës.

### Hapi 2: Kontrolloni botën e punës - planifikimi i karrierës

Shumë prej punëtorëve më të vjetër mund të mos kenë pasur kurrë mundësinë për të ndërmarrë veprime të cilat përputhin karrierën me shkathtësitë e tyre, apo veprimet e vlerësimit të shkathtësive të tyre për t'u ndihmuar që të zbulojnë fushat më të përshtatshme të punës për ta. Ky hap fokusohet në krijimin e nevojave të tyre në vendin e punës, çka ju pëlqen të bëjnë në lidhje me mundësitë e vendeve të punës në zonën e tyre dhe si mund t'i përdorin shkathtësitë e tyre për të përfituar më së shumti nga ato.

### Hapi 3: Vendosni synimet dhe merrni vendimet - vendimmarrja

Hapa të vegjël të marra gjatë një periudhe kohore janë shpesh mënyra më e mirë për t'i arritur synimet e mëdha të karrierës. Hapi i tretë përqendrohet në zbërthimin e synimeve afatshkurta dhe atyre më afatgjata të karrierës së nxënësve për t'i mundësuar që të marrin vendime reale, të mirinformuara për të ardhmen e tyre. Në klasat 6 dhe 7, nxënësit do të kenë mundësinë për të mësuar më shumë rreth ideve të tyre dhe t'i përputhin ato me vendet e punës që u interesojnë atyre. Duhet të theksohet megjithatë se ky është një proces afatgjatë dhe idetë e vendeve të punës që ata i kanë për momentin mund të mos jetë ai lloj i punës që ata në fund të fundit do ta zgjedhin.

### Hapi 4: Tani, t'i përvishemi punës - ndërmarrësia

Hapi i fundit është një thirrje për veprim, e cila i lëviz nxënësit drejt hapave të fundit të menaxhimit të karrierës së tyre. Kjo do të jetë pjesë e programit të edukimit në karrierë për nxënësit e klasës 8 dhe 9. Synimi i programit të edukimit në karrierë në klasat 6 dhe 7 është për t'i përgatitur nxënësit për këtë fazë, duke i ndihmuar që ta kuptojnë vlerën e tyre në tregun e punës në të ardhmen.

Jepuni nxënësve fletoret e tyre të punës dhe kërkoni që t'i plotësojnë fletët e punës për:

### Puna ime e ëndrrave

Kërkoni prej nxënësve që të mendojnë për punën e tyre të ëndrrave, diçka që mendojnë të bëjnë kur të "rriten". Mund të jetë një ide për punë që ata kanë pasur për vite me radhë. Për shembull, shumë të rinj ndikohen nga mjetet e informimit dhe, nëse e shohin aktorin e tyre të preferuar në një program televiziv që punon në ndonjë spital, ata mund të mendojnë se kjo punë do t'u përshtatej edhe atyre. Të rinj të tjerë mund të ëndërrojnë të bëhen këngëtarë të famshëm apo yje dhe nuk e mendojnë nëse kjo është diçka reale për ta.

Pasi nxënësit t'i kenë përfunduar fletët e tyre individuale, ndani klasën në grupe të vogla dhe kërkoni nga çdo nxënës që t'ua tregojë të tjerëve atë që kanë shkruar. Pasi t'i kenë treguar grupit, nxënësit e tjerë në grup mund të bëjnë pyetje për të testuar se sa reale është ideja. Për shembull, nëse një nxënës thot se puna e tij e ëndrrave është që të jetë muzikant, të tjerët mund ta pyesin nëse ai di të luajë me ndonjë instrument, nëse ka ekzekutuar para të tjerëve dhe nëse vetë i shkruan këngët e tij. Nëse përgjigja është po, atëherë ata mund të spekulojnë nëse kjo është një ëndërr reale për të ndjekur.

### Plani i njësisë mësimore të zhvillimit personal

**Njësia mësimore:** Gjërat që dua t'i përmirësoj

Fusha kurrikulare: Jeta dhe puna

Koncepti themelor i fushës kurrikulare: Këshillimi dhe orientimi në karrierë



### Kompetencat:

Komunikues efektiv  
2,4,5,6,8

Mendimtar kreativ  
1,2

### Aspektet specifike të planifikimit të orës mësimore

**Koha e nevojshme:**

40 minuta

**Nxënësit punojnë në:**

- grupe të vogla,
- studime individuale.

---

### Rezultatet mësimore:

Mësimi i mëparshëm në këtë pjesë u ka ndihmuar nxënësve të mendojnë për shkathtësitë, njohuritë dhe përvojën që e kanë fituar në shkollë, si dhe për interesimet dhe aktivitetet e tyre që i bëjnë në kohën e tyre të lirë. Ky mësim është përgatitur që ata të marrin parasysh se çka duan të bëjnë më mirë, cilat shkathtësi të radhës duan t'i mësojnë dhe si do t'i informojë kjo ata kur të marrin vendime për trajnime dhe punë në të ardhmen.

### Kriteret e suksesit:

- Ngritja e vetëdijes së nxënësve lidhur me shkathtësitë dhe interesimet të cilat mund t'i zbatojnë në botën e punës.
- Nxënësit duhet të identifikojnë se ku janë përparësitë dhe dobësitë e tyre si dhe fushat për përmirësim.
- Të fokusojnë idetë e tyre lidhur me planet e karrierës në të ardhmen.

---

### Mjetet mësimore dhe materialet e të nxënësve:

- Fletore pune e nxënësve: Gjërat që dua t'i përmirësoj (faqet 8-9)

---

### Përdorimi i TIK-ut:

- Të bëhet shtypja e fletores së punës së nxënësve dhe planit të njësisë mësimore

---

**Çështjet e ndërlydhura:** Barazia gjinore, shkathtësitë e dëgjimit dhe të komunikimit

## Përshkrimi i metodologjisë dhe i ecurisë së planifikimit të orës mësimore

### Pjesa hyrëse:

Shpjegoni se mësimi i mëparshëm ka hulumtuar interesimet dhe arritjet e tyre në shkollë deri më tani. Kur vendoset për synimet e karrierës në këtë fazë të të nxënësve të tyre, është e rëndësishme të kuptohet se çka duhet të bëjnë për t'u përmirësuar. Për shembull, nëse nxënësit thonë se janë të mirë në mësimet e shkencës, ata mund të duan të vazhdojnë arsimin e mëtejshëm/të lartë për të mësuar më shumë rreth kësaj teme para se të marrin parasysh opsionet e tyre të karrierës. Kjo mund të çojë në një karrierë në farmaci, mjekësi, mësimdhënie apo inxhinieri, por në këtë fazë nxënësit duhet t'i mbajnë të hapura opsionet e tyre.

---

### Aktiviteti kryesor

Shpërndani fletoret e punës dhe kërkoni nga nxënësit që t'i plotësojnë fletët e punës për:

- Gjërat që dua t'i bëj më mirë  
Kur mendoni për lëndët e shkollës, bëni një listë të atyre që dëshironi t'i mësoni për të qenë më të mirë (njësitë mësimore).

Pasi nxënësit ta kenë plotësuar fletën e punës për lëndët shkollore, kërkoni nga ta që tani t'i marrin parasysh shkathtësitë që duhet t'i zhvillojnë. Këto janë shkathtësitë e pritura nga punëdhënësit; shkathtësitë e komunikimit të mirë, vetëbesimi, të jenë në gjendje t'i zgjidhin problemet, t'i ndjekin udhëzimet.

- Shkathtësitë të cilat dua t'i zhvilloj  
Kur mendoni për shkathtësitë tuaja, bëni një listë të atyre që doni t'i përmirësoni e që do të ju ndihmojnë kur të shkoni në punë.

### Diskutimi i mëtejshëm

Përmendni edhe njëherë rëndësinë e faktit se nxënësit duhet t'i zhvillojnë si shkathtësitë profesionale të punës ashtu edhe cilësitë personale që punëdhënësit i presin gjatë punësimit të punëtorëve. Megjithatë, sado i mirë që mund të jetë një person në shkollë, ata gjithashtu duhet të dëshmojnë se mund të punojnë me të tjerët dhe të demonstrojnë se janë punëtorë të mirë nëse duan të kenë sukses në punë.

---

## Plani i njesisë mësimore të zhvillimit personal

**Njësia mësimore:** Mendoj se je i zoti në ...

Fusha kurrikulare: Jeta dhe puna

Koncepti themelor i fushës kurrikulare: Këshillimi dhe orientimi në karrierë



### Kompetencat:

Komunikues efektiv 1,2,4,6,8	Mendimtar kreativ 1,7	Nxënës i suksesshëm 3
Kontribues produktiv 7		

### Aspektet specifike të planifikimit të orës mësimore

**Koha e nevojshme:**

40 minuta

**Nxënësit punojnë në:**

- grupe nga 5 veta.

### Rezultatet mësimore:

T'u ndihmohet nxënësve t'i identifikojnë fushat në të cilat janë të zotë apo kanë ndonjë shkathtësi të veçantë. Kjo ndihmon në përmirësimin e vetëdërgjegjësimit dhe vetëbesimit në aftësitë e tyre.

### Kriteret e suksesit:

- Identifikimi i anëve të forta të nxënësve për t'i mbështetur ata në marrjen e vendimeve të mirinformuara lidhur me mundësitë e tyre të karrierës.
- Ndërtimi i vetëbesimit në shkathtësitë e tyre aktuale.

### Mjetet mësimore dhe materialet e të nxënësve:

- Fletore pune e nxënësve: Mendoj se je i zoti në .... (faqe 10)
- Fletët – 5 për secilin nxënës
- Zarfet për secilin nxënës
- Stilograf për secilin nxënës

**Përdorimi i TIK-ut:**

- Të bëhet shtypja e fletores së punës së nxënësve dhe e planit të njësisë mësimore

**Çështjet e ndërlidhura:** Barazia gjinore, shkathtësitë e dëgjimit dhe të komunikimit

**Përshkrimi i metodologjisë dhe i ecurisë së planifikimit të orës mësimore**

**Pjesa hyrëse:**

Shpjegoni rëndësinë e lidhjes së lëndëve në të cilat ata janë të zotë ose kanë ndonjë shkathtësi të veçantë me interesimet e tyre për punën e ardhshme. Të gjithë nxënësit kanë shkathtësitë e veçanta dhe këto duhet të zhvillohen pasi të kenë më shumë gjasa të zgjedhin karrierën e ardhshme që do t'u interesojë atyre. Duke i njohur talentet dhe shkathtësitë e tyre, bëhet përmirësimi i vetëndërgjegjësimit dhe i vetëbesimit në vetë aftësitë e tyre. Përmendni se të gjithë janë të ndryshëm, edhe pse ka gjasa që të jenë miq me të tjerët që i ndajnë interesimet e tyre.

**Aktiviteti kryesor**

- Ndani klasën sipas rastit në grupe me nga 5 veta.
- Lëvizni çdo grup në pjesë të ndryshme të klasës.
- Jepini çdo nxënësi nga 5 fletë dhe një stilolaps.
- Jepini çdo nxënësi një zarf, në të cilin duhet ta shkruajnë emrin e tyre.
- Secili nxënës shkruan emrin e anëtarëve të tjerë të grupit në pjesën e epërme të fletëve, një emër për çdo fletë, duke përfshirë edhe një fletë për veten e tyre siç tregohet në shembullin e mëposhtëm.

Adelina

Edoni

Kaltrina

Lorani

Sara

Kërkoni nga nxënësit që të shkruajnë në fleta të paktën një gjë pozitive për secilin prej grupeve të tyre dhe për cilën punë mendojnë se do të ishin të zotë dhe, nëse dëshirojnë, të mund të shkruajnë edhe më shumë.

### Për shembull,

Sara është e sjellshme dhe kjo do ta bënte atë një infermiere shumë të mirë.

Lorani është me të vërtetë i mirë në art dhe kjo do ta bënte atë një ilustrues shumë të mirë të librave.

Kaltrina është me të vërtetë e mirë në organizimin e gjërave dhe do të ishte e mirë në drejtimin e biznesit të saj.

Edoni do të ishte një mësimitdhënës vërtetë i mirë, pasi që është në gjendje t'ua shpjegojë gjërat të tjerëve.

Adelina është një person shumë i dashur dhe mendoj se do të ishte e mirë në punën me fëmijët. Çdo nxënës duhet të shkruajë gjithashtu diçka për vetveten dhe cila është aspirata e tij aktuale për karrierë.

- Pasi nxënësit ta kenë përfunduar këtë, ata duhet t'i vënë fletët e tyre në zarfet përkatëse, një për çdo nxënës.
- Çdo nxënës e merr zarfin e vet dhe e hap në klasë për të parë reagimet e shokëve. Kjo u mundëson nxënësve të kenë një diskutim të hapur në lidhje me reagimet e tyre dhe t'u bëjnë pyetje shokëve të tyre për të parë se pse e kanë dhënë atë vlerësim. Duhet theksuar se nxënësit duhet të shkruajnë vetëm komente pozitive për njëri-tjetrin.

Ky aktivitet i jep çdo nxënësi të paktën 5 cilësi pozitive për veten e tyre. Kjo ndihmon për të ndërtuar më tej vetëbesimin e tyre dhe për të përmirësuar vlerësimin për veten. Aktiviteti mund të nxjerrë në pah gjithashtu edhe tiparet pozitive të cilat as që e dinin se i kishin. Kjo do ta bëjë secilin nxënës të kuptojë se të gjithë kanë veti pozitive të cilat mund t'i ndihmojnë në botën e punës.

### Diskutimi i mëtejshëm

Pasi të përfundojë ushtrimin, kërkoni nga nxënësit që t'i përshkruajnë komentet në fletoren e tyre të punës për përdorim në të ardhmen. Ju gjithashtu mund të përmendi edhe njëherë disa nga komentet të cilat do t'i bëjnë nxënësit të mendojnë se deklaratimet e tyre janë verifikuar.



### Plani i njësive mësimore të planifikimit të karrierës

Njësia mësimore: Kush jam unë?

Fusha kurrikulare: Jeta dhe puna

Koncepti themelor i fushës kurrikulare: Këshillimi dhe orientimi në karrierë



#### Kompetencat:

Komunikues efektiv  
2,3,4,6

Mendimtar kreativ  
8

Kontribues produktiv  
2

### Aspektet specifike të planifikimit të orës mësimore

**Koha e nevojshme:**

40 minuta

**Nxënësit punojnë në:**

grupe të vogla,  
çifte.

#### Rezultatet mësimore:

Rritja e njohurive të nxënësve rreth roleve në punë dhe të mënyrave të hyrjes në punë nëpërmjet komunikimit gojor dhe jогоjor, si dhe punës si pjesë e ekipit.

#### Kriteret e suksesit:

- Të bëhet identifikimi i llojeve të vendeve të punës.
- Të komunikohen gojarisht informatat lidhur me vendin e punës, kërkesat për hyrje në vendin e punës, shkathtësitë dhe vetitë personale.
- Të bëhet identifikimi i roleve në vendin e punës përmes informatave të dhëna.
- Të punohet si ekip.
- Të promovohet diskutimi rreth roleve në vendin e punës, mënyrave të hyrjes në punë, cilësive, shkathtësive dhe vetive personale.

#### Mjetet mësimore dhe materialet e të nxënësve:

- Letrat e rolit në vendin e punës
- Fletore pune e nxënësve – Kush jam unë? (faqet 11-12)
- Fletore dhe laps për të shkruar çfarëdo informate relevante

---

### **Përdorimi i TIK-ut:**

- Të bëhet shtypja e fletores së punës së nxënësve, e planit të njësisë mësimore dhe e letrave të rolit në vendin e punës

---

Çështjet e ndërlidhura: Barazia gjinore, shkathtësitë e dëgjimit dhe të komunikimit

## **Përshkrimi i metodologjisë dhe i ecures së planifikimit të orës mësimore**

### **Pjesa hyrëse:**

Kjo lojë është përgatitur që të jetë argëtuese dhe t'i përfshijë të gjithë nxënësit, ndërsa e bën ndërgjegjësimin lidhur me rolet e mundshme në punë dhe të aktiviteteve të ndërlidhura me rolin.

Nxënësit mund të mbesin si një grup ose mund të ndahen në grupe më të vogla.

Shpjegojuni nxënësve qëllimin e aktiviteteve për të shqyrtuar punë të ndryshme.

---

### **Aktiviteti kryesor**

#### **Raundi i parë**

Një nxënës në mënyrë të rastësishme zgjedh një punë të cilën duhet t'ia përshkruajë grupit. Dhe, këtë duhet ta bëjë pa e përdorur fjalën identifikuese. Për shembull, nëse zgjedhin 'zyrtarin policor', ata mund të thonë se personi që kryen këtë punë mban uniformë.

Grupi inkurajohet të dëgjojë dhe të thërrasë me zë të lartë se çfarë roli mendon se nxënësi është duke përshkruar.

Kushdo që e qëllon përgjigjen e saktë, pastaj e fillon procesin përsëri.

Pasi të jenë identifikuar të gjitha rolet në punë, loja mund të vazhdojë.

#### **Raundi i dytë**

Letra të njëjta të roleve në punë palosen dhe vendosen në enë. Nxënësve tani u lejohe të përdorin vetëm veprime për të përshkruar rolet në vendet e punës, nuk lejohet komunikimi gojor për të identifikuar rolet në vendet e punës. Ata duhet të aktrojnë ndonjë aktivitet që do ta përfshinte vendi i punës.

Letrat e roleve në vendet e punës palosen dhe vendosen në një tas ose enë të përshtatshme për t'u zgjedhur në mënyrë të rastësishme nga një nxënës. Kjo lojë është e ndarë në dy runde dhe mund të përshtatet që të përputhet me kohën në dispozicion të caktuar për këtë aktivitet. Për shembull, loja do të kërkonte më pak kohë në varësi prej numrit të grupeve apo sa runde luhen.

---

### Diskutimi i mëtejme

Mësimitdhënësi lavdëron kontributin e të gjithë nxënësve dhe kërkon nga secili ta plotësojë fletën e punës në faqen 12.

Mësimitdhënësi duhet të nxisë diskutime rreth aktivitetit dhe të vlerësojë se si ka shkuar aktiviteti, duke nënvizuar fushat për përmirësim. Për shembull, si mund të përshkruhet më mirë një rol në punën e caktuar. Këtu gjithashtu vihen në pah çfarëdo fusha ku dija mund të përmirësohet nëpërmjet diskutimit. Mësimitdhënësi mund të caktojë aktivitetet kërkimore në qoftë se klasa ka fusha ku ata kanë njohuri të kufizuara ose ku nxënësit ishin të pasigurt për llojin e punës që personi i caktuar po e bënte.

---

Plani i njësisë mësimore të planifikimit të karrierës

Për djemtë dhe vajzat

Kush jam unë?



infernierë

punëtor në dyqan

përkthyes

zyrtar policor

mësimdhënës

pjesëtar i forcave të armatosura

bibliotekist

ndërtues

Inxhinier

bujk

artist

punëtor zyre

kamerier

menaxher hoteli

## Plani i njësisë mësimore të planifikimit të karrierës

**Njësia mësimore: 20 pyetjet**

Fusha kurrikulare: Jeta dhe puna

Koncepti themelor i fushës kurrikulare: Këshillimi dhe orientimi në karrierë



### Kompetencat:

Komunikues efektiv  
2,4,6

Mendimtar kreativ  
1,2,4,8

### Aspektet specifike të planifikimit të orës mësimore

Koha e nevojshme:

40 minuta

Nxënësit punojnë në:

- grup,
- çifte.

### Rezultatet mësimore:

Të rritet vetëdijesimi dhe njohuritë e nxënësve rreth roleve në vendet e punës dhe të aktiviteteve të punës nëpërmjet komunikimit gojor në një mjedis grupor, që është një aktivitet argëtues për të angazhuar nxënësit dhe për të shfrytëzuar kreativitetin.

### Kriteret e suksesit:

- Të identifikohen llojet e vendeve të punës përmes komunikimit gojor.
- Të sfidohen stereotipet gjinore, stereotipe në rolet e caktuara të vendeve të punës.
- Të punohet si ekip.
- Të promovohet diskutimi rreth roleve në vendet e punës, mënyrave të hyrjes në punë, cilësive, shkathtësive dhe të vetive personale.

### Mjetet mësimore dhe materialet e të nxënit:

- laptop për t'i përgatitur letrat e roleve në vendet e punës,
- letrat e roleve në vendet e punës,
- stilograf dhe letër për t'i shkruar pyetjet dhe përgjigjet.

### Përdorimi i TIK-ut:

- Të bëhet shtypja e fletores së punës së nxënësve, e planit të njësisë mësimore dhe e letrave të roleve në vendet e punës.

Çështjet e ndërlidhura: Barazia gjinore, shkathtësitë e dëgjimit dhe të komunikimit

## Përshkrimi i metodologjisë dhe ecurisë së planifikimit të orës mësimore

### Pjesa hyrëse:

Shpjegoni se është e rëndësishme për nxënësit që t'i marrin parasysh rolet në vendet e punës për t'i dhënë një pasqyrë më të mirë të botës së punës. Ky është një aktivitet argëtues që ka një komponent serioze të të nxënit. Shpesh të rinjtë kanë ide joreale për punë të ndryshme, ku ky aktivitet është i dizajnuar për t'u ndihmuar atyre që t'i marrin parasysh idetë e vendeve të punës në më shumë hollësi.

### Aktiviteti kryesor

Nxënësit punojnë si 2 ekipe ose mund të punojnë në çifte. Pasi ekipet të jenë përzgjedhur, emërohet një zëdhënës për t'iu përgjigjur pyetjeve dhe për të bërë pyetje në emër të ekipit. Megjithatë ata janë të inkurajuar që ta diskutojnë çështjen si ekip para se ta parashtrojnë për t'iu përgjigjur pyetjeve.

Një ekip zgjedh një letër të vendit të punës në mënyrë të rastësishme dhe pastaj ndan një kohë për të diskutuar se çfarë përfshin ajo punë dhe cilat aktivitete do të ishin pjesë e atij roli.

Ekipi tjetër ka 20 pyetje për të provuar ta qëllojë rolin në vendin e punës, duke parashtruar pyetjet me po/jo. Përgjigjet mund të jenë vetëm PO apo JO.

### Shembujt e pyetjeve

- A duhet të keni diplomë fakulteti për ta kryer këtë punë?
- A jeni mashkull apo femër?
- A mbani uniformë?
- A përdorni vegla?

Ekipi mund të qëllojë përgjigje se për çfarë pune bëhet fjalë në çfarëdo kohë të lojës, në qoftë e qëllonjë si të saktë, ekipet ndërrohen, në qoftë se nuk arrijnë të qëllonjë si të saktë deri në fund të 20 pyetjeve, atëherë përzgjidhet një letër e re e vendit të punës.

Në fund, ekipi me më së shumti përgjigje të qëlluara është fitues.

### Diskutimi i mëtejshëm

Nxënësit inkurajohen të hyjnë në diskutime në kuadër të ekipeve të tyre gjatë lojës dhe kjo pjesë mund të udhëhiqet nga mësimdhënësi. Ky aktivitet mund të mbështesë diskutime të mëtejme në klasë, ku hulumtimi, nëse kërkohet, mund të inkurajohet nga mësimdhënësi.

Plani i njësisë mësimore të planifikimit të karrierës

Për djemtë dhe vajzat

20 pyetjet



infermiere

punëtor në dyqan

përkthyes

zyrtar policor

mësimdhënës

pjesëtar i forcave të armatosura

bibliotekist

ndërtues

inxhinier

bujk

artist

punëtor zyre

kamerier

menaxher hoteli

## Plani i njësisë mësimore të planifikimit të karrierës

### Njësia mësimore: Qëlloja kush është

Fusha kurrikulare: Jeta dhe puna

Koncepti themelor i fushës kurrikulare: Këshillimi dhe orientimi në karrierë



### Kompetencat:

Komunikues efektiv

2, 3, 4,6

Mendimtar kreativ

8

Kontribues produktiv

2

## Aspektet specifike të planifikimit të orës mësimore

Koha e nevojshme:

40 minuta

Nxënësit punojnë:

- në çifte,
- në grupe të vogla prej 4-6 vetë.

### Rezultatet mësimore:

Një aktivitet argëtues dhe praktikë për të rritur ndërgjegjësimin e nxënësve dhe njohuritë e tyre lidhur me rolet në vendet e punës dhe aktivitetet e punës nëpërmjet komunikimit gojor në një mjedis grupor. Nevojat e nxënësve për t'i përputhur shkathhtësitë, personalitetin dhe kualifikimet e tyre me rolet në vendet e punës.

### Kriteret e suksesit:

- Të identifikohen llojet e vendeve të punës përmes komunikimit gojor.
- Të punohet si ekip.
- Të promovohet diskutimi mbi rolet në vendet e punës, mënyrat e hyrjes në punë, cilësitë, shkathhtësitë dhe vetitë personale.

### Mjetet mësimore dhe materialet e të nxënit:

- laptop për të përgatitur letrat 'Qëlloja kush është',
- letrat 'qëlloja kush është',
- Stilograf dhe letër për të shkruar informata.

### Përdorimi i TIK-ut:

- Të bëhet shtypja e fletores së punës së nxënësve, planit të njësisë mësimore dhe të letrave 'Qëlloja kush është'

Çështjet e ndërlidhura: Barazia gjinore, shkathhtësitë e dëgjimit dhe të komunikimit



## Përshkrimi i metodologjisë dhe ecurisë së planifikimit të orës mësimore

### Pjesa hyrëse:

Ky është një aktivitet tjetër për nxënësit që t'i marrin parasysh rolet në vendet e punës. Shpjegojini grupit se do të duhet të marrin parasysh në mënyrë më të hollësishme aktivitetet që lidhen me punë të ndryshme. Disa nga aktivitetet e identifikuar mund të lidhen me më shumë se një punë, ku këto janë aktivitete të përgjithshme që përshkruhen si shkathtësitë e transferueshme. Aktiviteti tregon se interesimet mund të lidhen me më shumë se një ide të vendit të punës dhe është e rëndësishme për nxënësit që t'i "mbajnë opsionet e tyre të hapura" e jo të fokusohen në një punë të vetme në të ardhmen, pasi që mund të ndryshojnë mendjen para se ta përfundojnë shkollën.

### Aktiviteti kryesor

Nxënësit punojnë në çifte apo ekipe të vogla.

Shtypni letrat 'Qëlloja kush është'.

Përdorni sa më shumë letra me titull pune 'Qëlloja kush është' për t'iu përshtatur nevojave të grupit apo kohës në dispozicion.

Jepini secilit çift një përzgjedhje të letrave të *titullit të punës* si dhe letrat korrespoduese të *shkathtësive* dhe të *kualifikimeve*. Siguroni që ato të përzihen, meqë synimi është që nxënësit t'i renditin ato si duhet.

Pasi ta ketë përfunduar detyrën çdo çift apo ekip, mund të mblidhet e tërë klasa dhe mësimdhënësi mund ta ndihmojë klasën në paraqitjen e përgjigjeve para gjithë grupit, si për shembull:

- Cilat letra të vendeve të punës u janë dhënë atyre?
- Pse i kanë vendosur letrat në mënyrë të atillë?

Mësimdhënësi mund ta hapë këtë për diskutim për të gjithë grupin:

- A mendoni se janë të saktë?
- Çka do të kishit bërë ndryshe?
  
- Më pas, mësimdhënësi mund të konfirmojë renditjen e saktë të letrave, duke nxitur diskutime të mëtejme brenda orës mësimore.

### Diskutimi i mëtejme

Nxënësit inkurajohen të hyjnë në diskutime brenda ekipeve të tyre gjatë lojës dhe kjo mund të udhëhiqet nga mësimitdhënësi. Ky aktivitet mund të mbështesë diskutim të mëtejme në klasë, ku hulumtimi, nëse kërkohet, mund të inkurajohet nga mësimitdhënësi.

---

# INFERMIERE

## Shkathtësitë

- Posedon shkathtësi të mira të komunikimit dhe të organizimit.
- Është në gjendje të punojë në ekip.
- Ka shkathtësi të mira të zgjidhjes së problemeve.
- Është e mirë në shkencë.
- Mban uniformë.

## Cilësitë personale

- E aftë të qëndrojnë e qetë dhe mendjekthjellët në situata emergjente.
- Tregojnë ndjeshmëri, mirëkuptim dhe konsideratë.
- Është e dashur.
- E aftë të punojë me orar të gjatë dhe punë me ndërrime, gjithashtu e gatshme të punojë gjatë fundjavëve dhe pushimeve zyrtare.
- Është e prekshme.
- Krijon besim dhe ngrohtësi.

## Kualifikimet

- Ka kualifikimet e mira të shkollës së mesme, sidomos në shkencë.
- Ka arsimim të mëtejshëm; shkencë apo shkenca sociale, apo shëndetësi dhe kujdes social.
- Ka diplomë.

# PËRKTHYES

## Shkathtësitë

- I zoti me gjuhët, i aftë të flas 2 gjuhë rrjedhshëm.
- Ka shkathtësi të mira të shkruarit.
- Punon i vetëm në vende të ndryshme.
- Do të kërkohet të jetojë dhe të punojë jashtë vendit.

## Cilësitë personale

- Ka vetëbesim.
- Ka shkathtësitë e mira të komunikimit gojor dhe të shkruar.
- Është i sigurt dhe i besueshëm.
- Është e aftë të punojë vetëm.

## Kualifikimet

- Ka kualifikimet gjuhësore deri në nivelin e diplomës.
- Ka kualifikimet e veçanta profesionale.

# ZYRTAR POLICOR

## Shkathtësitë

- Është komunikues i mirë, i aftë të ndërtojë marrëdhënie të mira me qytetarët dhe grupet e komunitetit.
- Është i organizuar.
- Është i aftë të qëndrojë i qetë dhe i sigurt dhe të veprojë me logjikë në situata të vështira.
- Ka shkathtësitë e mira të zgjidhjes së problemeve.
- Ndjek udhëzimet.
- Mban uniformë.

## Cilësitë personale

- Respekton njerëzit pavarësisht prej racës, prejardhjes, statusit ose paraqitjes së tyre.
- Është i aftë të punojë në ekip.
- Është i aftë të punojë në ndërrime të gjata, duke përfshirë punën gjatë natës dhe festave zyrtare.
- Është fizikisht i aftë.
- Ndjehet përgjegjës.

## Kualifikimet

- Ka kualifikime të mira të shkollës së mesme.
- Ka bërë trajnim të veçantë në vendin e punës, për shembull trajnimin me armë.
- Të ketë mundësisht diplomë të fakultetit juridik, nëse është në pozitë të gradës së lartë.

# MËSIMDHËNËS

## Shkathtësitë

- Është jashtëzakonisht i organizuar.
- Është komunikues i shkëlqyeshëm.
- Ka shkathtësi të shkëlqyeshme të të shkruarit.
- Është i aftë të ndjekë politikat dhe procedurat e qeverisë.

## Cilësitë personale

- Është i përkushtuar.
- Është i dashur.
- Shquhet nga vetëbesimi kur prezanton para grupeve të mëdha.
- Është i durueshëm.
- Ka vetëbesim kur merret me njerëz të të gjitha moshave, sidomos kur merret me fëmijët dhe të rinjtë.
- I pëlqen të punojë me fëmijët.
- Mund t'i shpjegojë idetë komplekse në një mënyrë të thjeshtë.

## Kualifikimet

- Ka kualifikimet e mira të shkollës së mesme.
- Ka diplomë në çfarëdo fushe lëndore.
- Ka pasur trajnim të veçantë profesional në mënyrë që të mund ta kryejë punën.

# NDËRTUES

## Shkathtësitë

- Është i zoti në punët e dorës.
- Është i aftë fizikisht.
- Është i aftë të punojë si pjesëtar ekipi në mjedise të mëdha pune.
- Nganjëherë punon punë të kontraktuara për periudha të gjata kohore larg shtëpisë.
- Ka praktikë.
- Ka shkathtësi të veçanta të profilit, për shembull në fushë të shëndetit dhe të sigurisë në vendin e punës.

## Cilësitë personale

- Është kreativ.
- Është i aftë fizikisht.
- Është i gatshëm të punojë me orare të zgjatura, gjatë fundjavëve dhe festave zyrtare.
- Duhet të vesh rroba mbrojtëse.
- Është i aftë të punojë në lartësi.

## Kualifikimet

- Ka diplomë të shkollës së mesme – është i mirë në matematikë.
- Ka kryer trajnime në vendin e punës, për shembull në fushat; shëndeti dhe siguria, suvatimi.

# KAMERIER

## Shkathtësitë

- Ka shkathtësi të shkëlqyeshme të komunikimit gojor.
- Ka shkathtësi të mira të shkruarit.
- Është i aftë të merret me ankesa.
- Është i aftë të punojë në ndërrime të gjata në këmbë.
- Punon mirë si pjesë e ekipit.
- Ka kujtesë të mirë.

## Cilësitë personale

- Ka sjellje të mira.
- Ka dukje elegante dhe higjienë të mirë personale.
- Ka sens diplomatik.
- Ka njohuri për llojet e ndryshme të ushqimeve dhe të pijeve.
- Është i vëmendshëm ndaj detajeve.

## Kualifikimet

- Ka arsim të mirë të shkollës së mesme.
- Ka kualifikime në mikpritje dhe në higjienën e ushqimit.



# FUTBOLLIST

## Shkathtësitë

- Shumë i aftë fizikisht dhe me shëndet të mirë.
- I aftë të punojë mirë në ekip.
- Ndjek udhëzimet.
- Ka njohuri të rregullave dhe të rregullativës.
- Është i aftë të punojë dhe të trajnohet 7 ditë në javë, 365 ditë në vit.

## Cilësitë personale

- Është i talentuar.
- Është jashtëzakonisht i përkushtuar.
- Ka shikim të mirë.
- Ka përgatitje të shkëlqyeshme fizike.
- Ka durim mendor.
- Ka vetëbesim.
- Është garues me vullnet të fuqishëm për të fituar.

## Kualifikimet

- Ka diplomë të shkollës së mesme.
- Ka kualifikimet sportive.
- Ka bursë në klub.

### Plani i njësive mësimore të planifikimit të karrierës

**Njësia mësimore: Çfarë pune bëni?**

**Fusha kurrikulare:** Jeta dhe puna

**Koncepti themelor i fushës kurrikulare:** Këshillimi dhe orientimi në karrierë



#### Kompetencat:

Komunikues efektiv	Nxënës i suksesshëm	Kontribues produktiv
2, 3, 4,5	1,2	1

### Aspektet specifike të planifikimit të orës mësimore

**Koha e nevojshme:**

Hyrje fillestare në detyrat e shtëpisë - 10 minuta

Prezantimet - Kërkohet që nxënësit të bëjnë një prezantim 5 minutësh, prandaj koha e nevojshme varet nga ajo se sa nxënës/grupe duhet të prezantojnë gjatë orës mësimore.

**Nxënësit punojnë:**

- në çifte,
- në grupe të vogla prej 4 - 6 vetë.

---

### Rezultatet mësimore:

Një projekt kërkimor për nxënësit që të zbulojnë se çfarë pune bënë familja e tyre, cilat janë detyrat e tyre të përditshme dhe mënyrat se si kanë hyrë në punë. Kjo do t'i prezantohet përsëri klasës.

### Kriteret e suksesit:

- Hulmtimi – ndërmarrja e hulmtimit, shqyrtimi i vendeve të punës së familjarëve
- Shkathtësitë prezantuese – Prezantimi i konstatimeve të tyre në klasë
- Inkurajim diskutimesh dhe shkathtësish hulmtuese; diskutimin mbi rolet në vendet e punës, mënyrat e gjetjes së punës, cilësitë, shkathtësitë dhe vetitë personale.
- Puna e shkruar mbështetëse

---

### Mjetet mësimore dhe materialet e të nxënësve:

Fletore pune e nxënësve: Çfarë pune bëni? (Faqet 13 -15)

Stilograf dhe letër për t'i shkruar pyetjet dhe përgjigjet.

---

### Përdorimi i TIK-ut:

- Të bëhet shtypja e fletores së punës së nxënësve dhe e planit të njësisë mësimore.

Çështjet e ndërlidhura: Barazia gjinore, shkathtësitë e dëgjimit dhe të komunikimit.

## Përshkrimi i metodologjisë dhe i ecurisë së planifikimit të orës mësimore

### Pjesa hyrëse:

Projekt hulmtimi për detyrë shtëpie

Caktoni një projekt detyrë shtëpie duke i ndarë nxënësit në grupe prej 3 vetëve. Secili nxënës duhet të bisedojë me familjarë të vet lidhur me atë se çfarë pune bëjnë. Nxënësit duhet të kuptojnë sa më shumë lidhur me punën. Duke punuar në grupe prej 3 vetëve, ata duhet të vendosin se cilën punë do t'ia paraqesin klasës, kush do ta prezantojë atë (një, dy vetë apo të tretë prej tyre) dhe do të punojnë së bashku si ekip. Në orën tjetër mësimore do të bëjnë një prezantim prej 5 minutash për pjesën tjetër të klasës.

---

---

## Aktiviteti kryesor

### Projekt hulumtimi për detyrë shtëpie

Caktoni një projekt detyrë shtëpie, ndani nxënësit në grupe prej 3 vetësh. Secili nxënës duhet të bisedojë me familjarë të vet lidhur me atë se çfarë pune bëjnë. Nxënësit duhet të kuptojnë sa më shumë lidhur me punën. Duke punuar në grupe prej 3 vetëve, ata duhet të vendosin se cilën punë do t'ia paraqesin klasës, kush do ta prezantojë atë (një, dy vetë apo të tretë prej tyre) dhe do të punojnë së bashku si ekip. Në orën tjetër mësimore do të bëjnë një prezantim prej 5 minutash për pjesën tjetër të klasës.

### Nxënësit duhet t'i zbulojnë informatat në vijim:

- Si e ka fituar personi vendin e punës;
- Mënyra e hyrjes në punë, a kanë filluar me një vend pune dhe janë avancuar;
- Çfarë kualifikime u duhen për ta kryer punën;
- Cilësitë personale dhe shkathtësitë e nevojshme për ta kryer punën;
- A kanë pas nevojë t'i nënshtrohen trajnimeve shtesë pasi e kanë fituar punën;
- Me çfarë orari punojnë;
- Cilat janë detyrat e tyre të përditshme;
- Paga.

Pasi t'i kenë siguruar të gjitha informatat e nevojshme, duhet ta prezantojnë këtë para pjesës tjetër të klasës në orën tjetër mësimore. Ata mund të përdorin materiale ndihmëse, mjete të paraqitjes vizuale apo materiale të shtypura. Nxitni nxënësit që të jenë krijues dhe ta bëjnë prezantimin në një mënyrë krijuese për të angazhuar shokët e tyre.

Ky aktivitet nxit diskutimin me familjen në lidhje me idetë e tyre të karrierës dhe rrit njohuritë e tyre për opsionet e mundshme të vendeve të punës në dispozicion të tyre. Rrit vetëdijesimin e mënyrave të hyrjes në punë, kualifikimeve të mundshme, nevojës për trajnim të vazhdueshëm dhe zhvillimin në vendin e punës. Aktiviteti gjithashtu i vetëdijeson nxënësit lidhur me realitetin e punës, cilat janë detyrat e përditshme, përparimin brenda kompanisë dhe çka duhet të bëjnë për të punuar drejt synimit të tyre në karrierë, për shembull, ndoshta duhet të fillojnë në fund e të punojnë drejt rrugës së tyre për në majë.

Aktiviteti gjithashtu zhvillon shkathtësitë e tyre prezantuese, të cilat do t'i mbështesin ata kur të kërkojnë punë dhe të marrin pjesë në intervista, duke ndërtuar vetëbesimin e tyre dhe duke nxjerrë në pah fushat për zhvillim.

---

### Diskutimi i mëtejme

Pasi të kenë bërë prezantim grupet në klasë, mund të zhvillohen pyetjet dhe diskutime të tjera. Kjo mund të çojë në kërkime të mëtejshme për vendin e punës që mund t'u interesojë nxënësve të caktuar. Duke shikuar se cilat kualifikime u duhen, në çfarë kolegje duhet të shkojnë dhe nëse ato vende të punës janë në dispozicion në zonat e tyre lokale.

### Plani i njësisë mësimore të planifikimit të karrierës

#### Çfarë pune bëni?

Për këtë projekt detyrë shtëpie duhet të punoni së bashku në grupe prej 3 vetash. Secili prej jush duhet të pyesë dikë nga familjarët tuaj se çfarë pune bëjnë.

Mund të përdorni pyetjet e mëposhtme për t'ju ndihmuar që të kuptoni më shumë për punën e tyre. Ju gjithashtu mund të bëni edhe pyetjet e juaja dhe mund të punoni si ekip për të bërë listën tuaj. Mund t'i shkruani pyetjet dhe përgjigjet tuaja në një letër të zbrazët.

- **Si e kanë fituar vendin e tyre të punës?**
  - A e kanë zbuluar vendin e punës nga ndonjë mik i tyre apo anëtar familjeje?
  - A kanë aplikuar për vend pune sipas shpalljes në gazetë?
  - E kanë gjetur punën në një mënyrë tjetër?
- **A kanë pas nevojë të shkojnë në intervistë?**
  - Si ka qenë intervista?
  - A kanë aplikuar shumë njerëz për të njëjtin vend pune?
- **A janë duke punuar ende punën e njëjtë njësoj sikur patën filluar të punojnë për herë të parë për kompaninë?**
  - A janë avancuar apo kanë ndryshuar vendin e punës, ndërkohë që janë ende duke punuar për të njëjtën kompani?
- **Cilat kualifikime kanë pasur nevojë t'i kenë për ta fituar vendin e punës?**
  - A kanë pasur nevojë për diplomë kolegji apo universiteti?
  - A kanë pasur nevojë t'i nënshtrohen trajnimeve shtesë kur kanë filluar të punojnë?
  - A kanë nevojë t'i nënshtrohen trajnimeve shtesë për t'i mbajtur të azhurnuara njohuritë e tyre?

- Çfarë lloj personi duhet të jenë për ta kryer punën, cilat janë cilësitë personale që duhet t'i kenë?
  - Çfarë shkathtësish duhet t'i kenë?
  - Me çfarë orari punojnë?
  - A duhet të punojnë fundjavëve dhe gjatë festave zyrtare?
  - Sa ditë pushimi kanë?
  - Cilat janë detyrat e tyre të përditshme?
  - Sa paguhen?
-

## Plani i njësive mësimore të planifikimit të karrierës

### Njësia mësimore: Bota e punës

Fusha kurrikulare: Niveli kurrikular Jeta dhe puna

Koncepti themelor i fushës kurrikulare: Këshillimi dhe orientimi në karrierë



#### Kompetencat:

Komunikues efektiv

1,2,4

Nxënës i suksesshëm

3,7

Mendimtar kreativ

4,8

Kontribues produktiv

2

#### Aspektet specifike të planifikimit të orës mësimore

Koha e nevojshme:

- 40 minuta

Nxënësit punojnë në:

- Një grup – e tërë klasa

#### Rezultatet mësimore:

Rritja e vetëdijes dhe e njohurive të nxënësve rreth mundësive të roleve dhe aktiviteteve të punës në zonat e tyre lokale dhe si të marrin vendime reale e të mirinformuara dhe ta shfrytëzojnë kreativitetin.

#### Kriteret e suksesit:

- Të identifikohen llojet e vendeve të punës përmes komunikimit gojor.
- Të punohet si ekip.
- Të promovohet diskutimi mbi rolet në vendet e punës, mënyrat e hyrjes në punë, cilësitë, shkathhtësitë dhe vetitë personale.

#### Mjetet mësimore dhe materialet e të nxënësve:

- tabelë me letra të mëdha,
- informata dhe letrat e vendeve të punës,
- letra me ngjyra.

#### Përdorimi i TIK-ut:

- Të shtypet fletorja e punës e nxënësve, plani i njësive mësimore dhe informatat rreth vendeve të punës.

Çështjet e ndërlidhura: Barazia gjinore, shkathhtësitë e dëgjimit dhe të komunikimit

## Përshkrimi i metodologjisë dhe i ecurisë së planifikimit të orës mësimore

**Pjesa hyrëse:**

### Përgatitjet e nevojshme para njësisë mësimore

Bëni një përzgjedhje të vendeve të punës të cilat janë në dispozicion në zonat tuaja lokale. Pasi ta keni listën e vendeve të punës, duhet të identifikoni gjërat në vijim:

- kërkesat për hyrje në punë,
- pagën
- detyrat,
- shkathtësitë,
- cilësitë personale.

Shtypni këto informata dhe titullin e vendit të punës në letra të ndryshme me ngjyra për çdo vend pune, duke siguruar që titulli i vendit të punës të jetë shtypur në një letër ndarazi.

Mund t'i shkruani gjithashtu edhe titujt e kategorive në tabelën me letra të mëdha apo në tabelën e bardhë para njësisë mësimore.

### Para se nxënësit të hyjnë në klasë...

Vendosni letrat me ngjyrë të informatave në çdo tavolinë, ku secila përfaqëson një vende pune tjetër. Organizoni karriget rreth tavolinave ku numri i karrigeve për çdo tavolinë varet nga llojet e vendeve të punës që ekzistojnë në zonën lokale. Për shembull, nëse ka shumë dyqane të shitjes me pakicë në zonën tuaj, vendosni më shumë karrige në atë tavolinë.

## Diskutimi i mëtejshëm

**Hapeni diskutimin në klasë**

- Pyetni nxënësit çfarë kanë mësuar.
- Për çfarë kishin dëshiruar të dinë më shumë.
- Ripohoni rëndësinë e gjetjes së sa më shumë informatave lidhur me rolet e ndryshme në vendet e punës për t'ua mundësuar që të marrin vendime reale dhe të mirinformuara. Vendimet e shpejta mund të çojnë në zgjedhje të gabuar dhe në vonimin e përparimit në karrierë që me të vërtetë do t'ju përshtatej.
- Si mund t'u qasen këtyre informatave përmes burimeve lokale dhe përdorimit të internetit.



### Aktiviteti kryesor

#### Njësia mësimore

Gjatë hyrjes së nxënësve në sallë u thoni që të ulen në cilëndo prej karrigeve, por të mos i lëvizin ato.

Pasi të jenë ulur nxënësit, shpjegojuni se secila tavolinë përfaqëson një vend pune të caktuar. Pyetni nxënësit

- Pse janë ulur pikërisht aty?
- Si kanë zgjedhur ku të ulen?
- Nëse janë ulur bashkë me shokun, a është kjo arsye e mirë për përzgjedhjen e punës?

Shpjegojini nxënësve se ka numër të ndryshëm të karrigeve në çdo tavolinë. Kjo paraqet llojet e punëve në dispozicion në nivelin lokal. Tavolina me 5 karrige do të thotë se ka më shumë prej atyre punëve në dispozicion, sesa në tavolinën me 1 karrige.

Hapeni diskutimin në grup duke i kërkuar nxënësve që të shikojnë se çfarë duhet të dinë për të marrë një vendim në lidhje me llojin e punës që shpresojnë se do ta bëjnë.

**Shkruani në tabelën me letra të bardha kategoritë e mëposhtme (kjo mund të përgatitet para orës mësimore):**

- kërkesat për hyrje në punë,
- trajnimin,
- pagën,
- detyrat,
- shkathtësitë,
- cilësitë personale.

Pyetni nxënësit se cilat kategori mendojnë se janë të rëndësishme dhe hapeni atë tek grupi për diskutim, ku mësimdhënësi vepron si ndihmës. Për shembull, nëse zgjedhin pagën, nxënësit duhet të flasin për atë që ata dinë rreth saj (pagës) dhe atë që ata mendojnë se është një pagë e mirë. Diskutoni të gjitha kategoritë, duke inkurajuar nxënësit që të mendojnë nëse janë të përshtatshëm për punën e vendosur në tavolinën e tyre.

#### Idetë për diskutim

##### Kërkesat për hyrje në punë

- Cilat kualifikime ju duhen për këtë punë?

- Është ide e mirë që të përpiqeni të keni nota sa më të mira në shkollë, pasi që vendet e punës, që paguhen më shumë, zakonisht kërkojnë kualifikime të mira.

### Trajnimi

- A dëshironi të ndiqni më shumë trajnime?
- A jeni të gatshëm që të ndiqni më shumë trajnime përderisa jeni duke punuar?
- A dëshironi të shkoni në shkollë të lartë apo fakultet?
- Kualifikimet profesionale nganjëherë duhet të merren pas marrjes së diplomës.

### Paga

- A mjafton paga për të jetuar?
- A është paga në përpjesëtim me detyrat dhe përgjegjësitë e punës?
- A është vendi i punës i rëndësishëm në aspektin social, prandaj jeni të kënaqur edhe nëse nuk fitoni aq shumë?
- A do t'ju pëlqente ta bënit këtë punë pavarësisht prej pagës?

### Detyrat

- A jeni të aftë që t'i kryeni detyrat që kërkohen?
- A janë detyrat e përshtatshme?
- A jeni të kënaqur që t'i kryeni detyrat?

### Shkathtësitë

- Shkathtësia është diçka që mësohet të bëhet, për shembull, të shkruani, të përdorni kompjuterin
- A i keni shkathtësitë e kërkuara për këtë punë?
- A jeni në gjendje t'i përvetësoni këto shkathtësi?
- A jeni të gatshëm t'i përvetësoni këto shkathtësi?

### Cilësitë personale

- Cilësitë personale janë diçka që jeni, për shembull i sjellshëm, i besueshëm, i sigurt ku njerëzit mund të të besojnë.
- A i keni cilësitë personale për këtë punë?
- A mendoni se mund t'i përvetësoni këto cilësi?

Pasi t'i kenë diskutuar të gjitha kategoritë, ata duhet të vendosin nëse këto informata i kanë larguar nga ajo punë, nëse po atëherë lejohen që ta ndërrojnë tavolinën, por mund ta ndërrojnë tavolinën vetëm nëse ka ndonjë karrige të lirë, ose mund të qëndrojnë anash karriges dhe të bëhen të 'papunë' derisa të lirohet ndonjë karrige.

Për të promovuar diskutimin e mëtejshëm kur nxënësit i ndërrojnë tavolinat/punët, pyetini se pse janë duke i ndërruar tavolinat.

Nëse mbesin të 'papunë', a bëjnë kompromis dhe a ulen në një tavolinë/punë tjetër, apo shkojnë pa pagë. Nëse po, pyetni për arsyet pse, diskutoni efektet e të qenit i papunë, si do të blinin ushqim, si do të paguanin për strehim, si do të bënin ndonjë hobi që u pëlqen (pa para për të bërë një gjë të tillë)?

Pasi të jenë vendosur të gjithë nxënësit nëpër tavolina, kërkoni prej tyre që t'ia qëllojnë se çfarë mendojnë se janë vendet e punët dhe pastaj jepuni mundësinë për të ndërruar vendet e punës edhe njëherë dhe siguroni që t'i pyetni nxënësit për arsyet e tyre për ndërrim.

### Për ta përmbyllur

Qëllimi i aktivitetit është për të treguar se si merren vendimet e mirinformuara lidhur me karrierën e tyre dhe për të siguruar se i kanë të gjitha informatat të cilat mund të ndikojnë në zgjedhjet e tyre.

#### Plani i njësisë mësimore të vendimmarrjes

**Njësia mësimore:** Mbijetesa në dimër

**Fusha kurrikulare:** Jeta dhe puna

**Koncepti themelor i fushës kurrikulare:** Këshillimi dhe orientimi në karrierë

#### Kompetencat:

Komunikues efektiv	Mendimtar kreativ	Kontribues produktiv
1,2,3,4	1,2,4,5	2
Nxënës i suksesshëm		
3		

#### Aspektet specifike të planifikimit të orës mësimore

<b>Koha e nevojshme:</b>	<b>Nxënësit punojnë në:</b>
40 minuta	grupe prej 5 veta

**Rezultatet mësimore:**

Kjo njësi mësimore i nxit nxënësit të shikojnë procesin e vendimmarrjes dhe të kuptojnë efektet e vendimeve që i marrin. Kjo ka për qëllim t'i përgatisë ata për të ardhmen, për t'u mundësuar atyre të marrin vendime të mirinformuara dhe reale për të ardhmen e tyre.

**Kriteret e suksesit:**

- Nxënësit mësojnë të punojnë si ekip.
- Nxënësit mësojnë në lidhje me procesin e vendimmarrjes dhe efektet e vendimeve të tyre.
- Nxënësit punojnë në shkathtësitë e tyre të të dëgjuarit dhe të negocimit.
- Jepuni nxënësve vetëbesim në aftësinë e tyre për të marrë vendime.

**Mjetet mësimore dhe materialet e të nxënësve:**

- Fletore pune e nxënësve: **Mbijetesa në dimër** (faqet 16-18)

**Përdorimi i TIK-ut:**

- Të bëhet shtypja e fletores së punës së nxënësve dhe e planit të njësisë mësimore.

**Çështjet e ndërlidhura:** Barazia gjinore, shkathtësitë e dëgjimit dhe të komunikimit.

**Përshkrimi i metodologjisë dhe i ecurisë së planifikimit të orës mësimore****Pjesa hyrëse:**

Në këtë aktivitet nxënësit do të punojnë në grupe të vogla prej 5-6 veta, i cili është përgatitur në mënyrë të atillë që t'u ndihmojë atyre t'i kuptojnë proceset e vendimmarrjes. Ky është një skenar hipotetik ku nxënësit duhet të punojnë si ekip për të vendosur planin më të mirë të veprimit në një situatë emergjente. Më poshtë është një pasqyrë e skenarit, të cilin duhet ta vendosni për nxënësit para se të ndahen në grupe për të diskutuar dhe vendosur për planin e tyre.

**Diskutimi i mëtejshëm**

Kur grupet i raportojnë pjesës tjetër të klasës, mësimdhënësit mund të lehtësojnë diskutimin në klasë rreth zgjedhjeve të secilit dhe t'i pyesin pse i kanë bërë ato zgjedhje, ku klasa duhet të pajtohet për ato ndryshime.

**Aktiviteti kryesor**

**Mbijetesa në dimër:** Skenari që do t'u prezantohet nxënësve

Grupi sapo pati një aterim (zbritje) me përplasje në pyjet e Alpeve Dinarike, një rajon i thyer dhe i shkretë i Kosovës. Është mesi i janarit herët në mëngjes, ku aeroplani i vogël, me të cilin ata po udhëtonin, u rrëzua në një liqen. Piloti dhe bashkëpiloti humbën jetën në përplasje dhe menjëherë pas aksidentit aeroplani u fundos në liqen. Për fat të mirë, asnjëri prej juve nuk është lënduar dhe të

gjithë jeni të paprekur nga uji.

Përplasja erdhi papritmas para se piloti të kishte kohë të kërkonte ndihmë përmes radios ose të informonte dikë rreth pozicionit tuaj. Pasi që piloti juaj përpiquej t'i shmanget stuhisë, ju e dini se aeroplani ishte larguar nga kursi tepër shumë. Piloti njoftoi pak para rrëzimit se i ishit larguar kursit për 30 kilometra.

Jeni në një zonë të pyllit të egër të përbërë nga drunj të trashë ku gjenden shumë liqene dhe lumenj. Trashësia e borës arrin prej nivelit të zogut të këmbës, nga ku është larguar prej erës, deri tek gjuri në vende ku është sjellë nga era. Raporti i fundit i motit tregoi se temperatura do të arrijë minus 23 gradë celsius gjatë ditës dhe minus 29 gradë gjatë natës. Ka shumë drunj dhe shkurre të thata në zonën aty pranë. Ju jeni të veshur me veshje dimri të përshtatshme për veshje në qytet.

Përderisa ishit duke u larguar për të shpëtuar nga aeroplani, keni arritur të merrni me veti dymbëdhjetë artikuj. Detyra juaj është që t'i renditni këta artikuj për mbijetesën tuaj, duke filluar me 1 si artikulli më i rëndësishëm deri te 12 si artikulli më së paku i rëndësishëm.

Mund të supozoni se numri i udhëtarëve është i njëjtë me numrin në grupin tuaj dhe se grupi është pajtuar që të qëndrojë së bashku.

#### Fleta e përgjigjeve për Mbijetesën në dimër

Artikulli	Renditja sipas ekspertëve
Topthi i lesh çelikut	2
Gazetë – nga një për person	8
Busulle	12
Sëpatë dore	6
Shkrepës	1
Revole të mbushur me kalibër 0.45	9
Hartë ajrore lokale e bërë nga plastika	11
Pëlhurë e gjerë pesë me pesë metra	5
Veshmbathje shtesë për secilin të mbijetuar	3
Kënaçe me vaj për gatim	4
Shishe uiski	10
Çokollatë e madhësisë familjare – nga një për person	7

Problemet e para me të cilat përballen të mbijetuarit janë ruajtja e nxehtësisë së trupit dhe ruajtja nga moti. Ky problem mund të zgjidhet duke ndezur zjarrin, duke kursyer energjinë dhe duke përdorur sa më shumë që është e mundur izolim, duke ndezur zjarrin në të njëjtën kohë.

Pasi që sapo keni pasur një zbritje me përplasje, shumë prej juve do të jeni të tronditur, pasi që piloti dhe bashkëpiloti kanë humbur jetën. Vendimmarrja në këto kushte është e vështirë, ku si grup ju duhet të zvogëloni frikën dhe panikun.

Para nisjes piloti e ka dorëzuar planin e fluturimit, i cili përmban informata jetike në lidhje me fluturimin; të tilla si kursi i fluturimit, shpejtësia, koha e vlerësuar e arritjes, lloji i aeroplanit dhe numri i njerëzve në bord. Operacionet e kërkim-shpëtimit do të kenë filluar pasi që aeroplani të ketë dështuar të arrijë në destinacion.

Tridhjetë kilometra deri te fshati më i afërt i njohur është një ecje e gjatë, madje edhe në kushte ideale. Grupi është i tronditur, i veshur me rroba të qytetit, kurse në pyll bora është e thellë dhe ka shumëllojshmëri të pengesave të ujit që duhet kaluar. Përpjekja për të dalë nga pika e uljes së aeroplanit do të thoshte pothuajse vdekje e sigurt nga ngrirja dhe rraskapitja. Në temperatura minus 20 gradë celsius, humbja e nxehtësisë së trupit përmes lodhjes është një çështje shumë serioze.

Pasi të mbijetuarit kanë gjetur mënyrat për ta ruajtur ngrohtësinë, problemi i tyre i menjëhershëm është të tërheqin vëmendjen e aeroplanëve të kërkimit. Kështu që të gjithë artikujt, të cilat grupi i ka shpëtuar, duhet të vlerësohen për vlerën e tyre për sinjalizimin e vendndodhjes së grupit.

Nxënësit duhet të shikojnë listën e tyre të furnizimeve dhe t'u caktojnë prioritetin furnizimeve si dhe t'i radhisin artikujt sipas rëndësisë së tyre për mbijetesë, duke filluar me 1 për artikullin më të rëndësishëm dhe duke vazhduar deri te 12 për artikullin më së paku të rëndësishëm.

Pastaj ndani klasën në 3 grupe, ku ata duhet të diskutojnë listën dhe të tregojnë pse i kanë bërë zgjedhjet e tyre. Si ekip ata duhet të vendosin si t'i radhisin artikujt.

Të gjithë anëtarët e grupit duhet të pajtohen me vendimin.

Pasi grupet ta kenë përfunduar detyrën, klasa duhet të bashkohet. Secili grup duhet të emërojë një zëdhënës i cili do të raportojë tek pjesa tjetër e klasës.

## Plani i njësisë mësimore të vendimmarrjes

### Doracaku i mbijetesës në dimër

Grupi sapo pati një aterim (zbritje) me përplasje në pyjet e Alpeve Dinarike, një rajon i thyer dhe i shkretë i Kosovës. Është mesi i janarit herët në mëngjes, ku aeroplani i vogël me të cilin ata po udhëtonin u rrëzua në një liqen. Piloti dhe bashkëpiloti humbën jetën në përplasje dhe menjëherë pas aksidentit aeroplani u fundos në liqen. Për fat të mirë, asnjëri prej juve nuk është lënduar dhe të gjithë jeni të paprekur nga uji.

Përplasja erdhi papritmas para se piloti të kishte kohë të kërkonte ndihmë përmes radios ose të informonte dikë rreth pozicionit tuaj. Pasi që piloti juaj përpigëj t'i shmanget stuhisë, ju e dini se aeroplani ishte larguar nga kursi mjaft shumë. Piloti njoftoi pak para rrëzimit se i ishit larguar kursit për 30 kilometra.

Jeni në një zonë të pyllit të egër të përbërë nga drunj të trashë ku gjenden shumë liqene dhe lumenj. Trashësia e borës arrin prej nivelit të zogut të këmbës, nga ku është larguar prej erës, deri tek gjuri në vende ku është sjellë nga era. Raporti i fundit i motit tregoi se temperatura do të arrijë minus 23 gradë celsius gjatë ditës dhe minus 29 gradë gjatë natës. Ka shumë drunj dhe shkurre të thata në zonën aty pranë. Ju jeni të veshur me veshje dimri të përshtatshme për veshje në qytet.

Përderisa ishit duke u larguar për të shpëtuar nga aeroplani keni arritur të merrni me veti dymbëdhjetë artikuj. Detyra juaj është që t'i renditni këta artikuj për mbijetesën tuaj, duke filluar me 1 si artikulli më i rëndësishëm deri te 12 si artikulli më së paku i rëndësishëm.

Mund të supozoni se numri i udhëtarëve është i njëjtë me numrin në grupin tuaj dhe se grupi është pajtuar që të qëndrojë së bashku.

**Plani i njësisë mësimore të vendimmarrjes****Njësia mësimore: Cilat vende të punës më interesojnë tani?**

Fusha kurrikulare: Jeta dhe puna

Koncepti themelor i fushës kurrikulare: Këshillimi dhe orientimi në karrierë

**Kompetencat:**

Komunikues efektiv	Mendimtar kreativ	Kontribues produktiv
1,2,3,4,6	1,2	1,2
Nxënës i suksesshëm		
1,2,4		

**Aspektet specifike të planifikimit të orës mësimore**

Koha e nevojshme:	Nxënësit punojnë në:
40 minuta	studime individuale

**Rezultatet mësimore:**

Qëllimi i kësaj pjese është që nxënësit të marrin vendime të mirinformuara në lidhje me atë se për çfarë pune apo karriere janë të interesuar tani, pasi t'i kenë përfunduar të gjitha aktivitetet në fletoren e punës. Ata duhet t'i marrin parasysh interesimet e tyre, cilësitë personale dhe shkathtësitë që tashmë i kanë si dhe ato që do t'i fitojnë përmes edukimit të vazhdueshëm. Çdo nxënës kërkohet që të përgatitë dhe të realizojë një prezantim për karrierën e tyre të zgjedhur prej 5 minuta për pjesën tjetër të klasës

**Kriteret e suksesit:**

- Të rritet vetëdijesimi i nxënësve lidhur me shkathtësitë dhe cilësitë e tyre personale të cilat nevojiten për botën e punës.
- Të rritet vetëdijesimi i nxënësve lidhur me kualifikimet, shkathtësitë, vetitë personale të nevojshme për karrierën e tyre të zgjedhur.
- Të ndërtohet vetëbesimi në shkathtësitë e tyre të prezantimit.



---

### Mjetet mësimore dhe materialet e të nxënësve:

- Fletore pune e nxënësve: Cilat vende të punës më interesojnë tani (faqe 19)

---

### Përdorimi i TIK-ut:

- Të bëhet shtypja e fletores së punës së nxënësve dhe planit të njësisë mësimore.

---

Çështjet e ndërlidhura: Barazia gjinore, shkathtësitë e dëgjimit dhe komunikimit

## Përshkrimi i metodologjisë dhe i ecurisë së planifikimit të orës mësimore

### Pjesa hyrëse:

Ky është një projekt kërkimor ku nxënësit kërkohet të hulumtojnë dhe të përgatisin një prezantim prej 5 minuta për karrierën e tyre të zgjedhur. Ata do të përdorin shkathtësitë dhe informatat që i kanë mësuar përmes aktiviteteve në fletoret e tyre të punës.

### Aktiviteti kryesor

Ky është një projekt kërkimor ku nxënësit kërkohet të hulumtojnë dhe të përgatisin një prezantim prej 5 minuta për karrierën e tyre të zgjedhur. Ata do të përdorin shkathtësitë dhe informatat që i kanë mësuar përmes aktiviteteve në fletoret e tyre të punës.

### Nxënësit duhet t'i përfshijnë në prezantimin e tyre informatat e mëposhtme:

- Çka është puna?
- Pse mendojnë se do të jenë të zotët për punën – çfarë vetish personale duhet t'i demonstrojnë?
- Çfarë shkathtësish dhe kualifikimesh nevojiten për të bërë punën e tyre të zgjedhur?

Nxënësit duhet të përgatisin prezantimin dhe lejohen të përdorin materiale ndihmëse dhe materiale të tjera mbështetëse sipas zgjedhjes së tyre.

## Diskutimi i mëtejshëm

Pasi nxënësi ta ketë realizuar prezantimin për pjesën tjetër të klasës, inkurajoni nxënësit e tjerë që të bëjnë çfarëdo pyetje dhe ndihmoni me diskutime shtesë, për shembull:

- Ku do të mund ta kryenin këtë punë?
  - A ka vende pune në dispozicion në zonën lokale apo duhet të zhvendosen diku tjetër?
  - A do të duhej të shkonin në kolegji apo në universitet?
  - Te cili kolegji apo universitet do të duhej të shkonin?
-

**Plani i njësisë mësimore të vendimmarrjes****Njësia mësimore: Plani im i veprimit në karrierë**

Fusha kurrikulare: Jeta dhe puna

Koncepti themelor i fushës kurrikulare: Këshillimi dhe orientimi në karrierë

**Kompetencat:**

Komunikues efektiv

1,2,3,4

Nxënës i suksesshëm

3

Mendimtar kreativ

1,2,4,5

Kontribues produktiv

2

**Aspektet specifike të planifikimit të orës mësimore****Koha e nevojshme:**

40 minuta

**Nxënësit punojnë në:**

studime individuale

**Rezultatet mësimore:**

Qëllimi i kësaj njësie mësimore është që nxënësit të krijojnë Planin SMART të Veprimit në Karrierë për të ndihmuar mbështetjen dhe motivimin e tyre në arritjen e synimeve të tyre të karrierës. Nxënësit duhet t'i hulumtojnë shkathtësitë, cilësitë, përparësitë dhe arritjet e tyre për të mbështetur këtë proces.

**Kriteret e suksesit:**

- Identifikimi i shkathtësive relevante për vendin e punës;
- Identifikimi i synimeve të tyre të karrierës;
- Rritja e vetëdijesimit të nxënësve lidhur me kualifikimet, shkathtësitë dhe vetitë personale të nevojshme për karrierën e tyre të zgjedhur;
- Planifikimi i veprimeve për vendimmarrjen reale.

**Mjetet mësimore dhe materialet e të nxënësve:**

Fletore pune e nxënësve - Plani i veprimit në karrierë - faqet 22-23

**Përdorimi i TIK-ut:**

- Të bëhet shtypja e fletores së punës së nxënësve, planit të njësisë mësimore dhe e planit të veprimit në karrierë.

Çështjet e ndërlidhura: Barazia gjinore, shkathtësitë e dëgjimit dhe komunikimit

### Përshkrimi i metodologjisë dhe i ecures së planifikimit të orës mësimore

#### Pjesa hyrëse:

Shpjegojuni nxënësve se ky ushtrim është që ata t'i shqyrtojnë synimet e karrierës së tyre të ardhshme dhe të marrin parasysh se çka duhet të bëjnë për t'i arritur synimet e tyre specifike. Kjo mund të mos jetë shumë përshkruese, pasi që ata duhet t'i shqyrtojnë idetë e tyre dhe t'i ndryshojnë planet gjatë disa viteve të ardhshme.

#### Diskutimi i mëtejme

Pas përfundimit të doracakut dhe planit të veprimit në karrierë, pyetini nxënësit për reagimet e tyre se sa të sigurt janë tani në marrjen e vendimeve për karrierë. Planet e veprimit në karrierë do të duhet të përditësohen gjatë përparimit të nxënësve në edukimin e tyre, ku kjo nuk duhet të shihet si vendim përfundimtar. Siguroni që nxënësit të kuptojnë se këto dokumente ndryshojnë me kalimin e kohës dhe me ecjen e tyre do të jetë thelbësore që të krijohen planet e reja të veprimit në karrierë duke ndjekur procedurën e njëjtë për të marrë parasysh çdo ndryshim në rrethanat apo ndryshimet e tyre personale në aspiratat e tyre për karrierë.

#### Aktiviteti kryesor

Tani, pasi nxënësit i kanë përfunduar të gjitha mësimet e mëparshme, ata kanë fituar vetëbesim dhe janë më të vetëdijshëm se çka duhet të marrin parasysh kur të mendojnë lidhur me karrierën e tyre të ardhshme dhe të mundshme.

Në këtë njësi mësimore ata duhet ta përfundojnë *Planin e veprimit në karrierë*, ku ky dokument vetëm se i bashkon të gjitha informatat dhe mendimet si dhe u mundëson atyre që të krijojnë një plan të veprimit. *Plani i veprimit në karrierë* përmban informata lidhur me atë se ku janë tani, ku do të dëshironin të ishin dhe si planifikojnë të arrijnë atje.

Nxënësit kanë një plan të zbrazët të veprimit në karrierë në fletoret e tyre të punës në faqet 21–22, të cilin duhet ta plotësojnë deri në fund të kësaj njësie mësimore. Për t'i mbështetur ata, nxënësit kanë informata në fletoret e tyre të punës në faqet 19 –20. Këto informata janë të përfshira më poshtë:

Gjatë gjithë këtij doracakut keni qenë duke shqyrtuar interesimet, shkathtësitë dhe përvojat tuaja që do t'ju ndihmojnë të merrni vendime të mirinformuara në lidhje me synimet e karrierës suaj të ardhshme. Kjo pjesë e doracakut është për përdorim tuajin, që të filloni t'i vëni idetë tuaja në plan për punën e ardhshme. Kjo quhet:

### **Plani (juaj) i veprimit në karrierë.**

Për t'ju ndihmuar që të krijoni planin tuaj të veprimit në karrierë janë katër hapa të cilat mund t'i ndiqni.

#### **Hapi 1: Ku jam tani?**

A i dini shkathtësitë tuaja?

A jeni të njohur me përparësitë dhe kufizimet tuaja?

Plotësoni planin tuaj të veprimit në karrierë gjatë kalimit përmes ushtrimit dhe shihni krejt çka keni për t'i ofruar punëdhënësit të ardhshëm.

#### **Hapi 2: Kontrolloni botën e punës**

**Cili është synimi im për karrierë**

Cilat janë idetë tuaja për punën?

Çka dëshironi nga puna?

A dëshironi të fitoni shumë para?

A kërkoni status?

A dëshironi të punoni me të tjerët në ekip? Apo ju pëlqen të punoni vetëm?

Sa larg dëshironi të udhëtoni për të shkuar në punë?

A jeni të gatshëm që të shkoni në trajnime shtesë dhe të fitoni kualifikime?

Sa orë dëshironi të punoni?

Ndaluni pak dhe mendoni se çka dëshironi nga puna. Çka është me rëndësi për juve?

#### **Hapi 3: Pikat e veprimit**

**Vendosja e synimeve dhe marrja e vendimeve**

Tani e dini se çka keni për të ofruar.

E dini se çka dëshironi nga puna.

Hapi i radhës është vendosja e synimeve dhe realizimi i gjithë asaj.

Secili hap i vogël mund të sjell ndryshime – pse të mos filloni sot?

Duhet të punoni për arritjen e kualifikimeve më të mira në shkollë.

A ka lëndë në të cilat keni nevojë për mbështetje shtesë?

A ka ndonjë gjë ku mendoni se do të duhej ta përmirësonit vetën tuaj nëse do të hasnit ndonjë pengesë dhe a mendoni se si do të mund t'i tejkaloni ato?

A ka aktivitete që do të mund t'i bënit jashtë shkollës e të cilat do të mund t'ju sillnin disa prej shkathtësive dhe cilësive që ju duhen?

Ndoshta keni nevojë për shkathtësi të reja apo për më shumë trajnim?

Ndoshta duhet të bëni hulumtim për atë se çka ofrojnë kolegjet, si dhe trajnimin dhe kualifikimet të cilat mund t'ju nevojiten?

**Tani kërkohet veprim nëse doni të lëvizni përpara**

**Kur nxënësit fillojnë t'i shkruajnë pikat e tyre të veprimit, duhet t'i marrin parasysh gjërat në vijim:**

- Ku janë tani?
- Ku dëshirojnë të jenë?
- Duhet të sigurojnë që çfarëdo pike e veprimit duhet të jetë SMART:
  - specifike,
  - e matshme,
  - e arritshme,
  - relevante,
  - e lidhur me kohën e caktuar.

### **Specifike**

Nxënësit duhet të sigurojnë që çfarëdo pike e veprimit duhet të jetë veçanërisht e ndërlidhur me arritjen e synimit të tyre të karrierës.

### **E matshme**

Pikat e veprimit duhet të jenë të matshme, duhet të jenë në gjendje të tregojnë se si janë plotësuar.

### **E arritshme**

Nxënësit duhet të sigurojnë që pikat e veprimit të jenë vërtet të arritshme në kohën që ata e kanë përcaktuar. Nëse janë joreale mund të rezultojnë në humbjen e vetëbesimit të nxënësve. Ata duhet të jenë të vetëdijshëm se ato janë pikat e tyre të veprimit e jo të bashkëmoshatarëve të tyre dhe kështu të gjithë punojnë me kohën dhe aftësitë e tyre.

### Relevante

Pikat e veprimit duhet të punojnë drejt arritjes së synimit të tyre të karrierës.

### E lidhur me kohën e caktuar

Nxënësit duhet të sigurojnë se janë duke vendosur kohë të caktuar dhe reale për të përfunduar veprimin. Për shembull, kam nevojë të gjejnë një kurs kolegji në inxhinieri brenda 2 javëve.

Pasi secili nxënës ta ketë përfunduar planin e tyre të veprimit në karrierë, ekziston një hapësirë për "Komentet e mësimdhënësit". Në këtë pjesë ju lutemi leni komente apo ide mbështetëse për të ndihmuar që nxënësit të ecin përpara. Është e rëndësishme që të sigurohet që nxënësit t'i rishikojnë planet e tyre të veprimit për të siguruar se ata janë në rrugën e duhur dhe për të vendosur pikat e tjera të veprimit nëse kërkohet.

## Vendimmarrja

### Plani i veprimit në karrierë

---

Emri:

---

Ku jam tani:

Në këtë pjesë do t'i evidentoni shkathtësitë dhe interesimet të cilat mendoni se do të mund t'i përdornit në punën tuaj të ardhshme.

**Cili është synimi im i karrierës?**

Në këtë pjesë mund t'i shkruani disa ide lidhur me punën e ardhshme/mësimin e mëtejshëm që dëshironi t'i nënshtroheni.

**Pikat e veprimit:**

Bëni listën e gjërave që ndoshta do të duhej t'i bënit për t'i shndërruar idetë tuaja në hapat e vegjël për t'ju mundësuar që t'i përmbushni synimet tuaja të karrierës.

---

**Nënshkruar:**

---

**Data:**

---

**Komentet e mësimit:**



# Shtojca:1

## Mësimi model 1

### 1. Material për mësimdhënësin

#### Materialet për mësimdhënësin:

- Korniza Kurrikulare e Kosovës (KKK),
- Kurrikula Bërthamë (KB) VI – IX,
- Udhëzuesi për përdorimin e KB-së,
- Udhëzuesi praktik për zbatimin e KKK-së nga fusha *Jeta dhe puna*,
- Standardet e vlerësimit,
- doracaku *Orientimi në karrierë* (GIZ),
- uebfaqe interneti.

### 2. Informatat faktike rreth temës për mësimdhënësit

Zgjedhja e profesionit si një proces alokimi <sup>(1)</sup>: Zgjedhja e profesionit nuk shihet as si proces zhvillimi dhe as si proces zgjedhjeje i një individi, por këtu shprehet mendimi se profesionet e përfaqësuara në shoqërinë tonë duhet të shpërndahen midis kërkuesve të tyre. Në këtë mënyrë, zgjedhja e profesionit shikohet si një alokim.

- Këtë proces alokimi të profesioneve H. Daheim <sup>(2)</sup>, një përfaqësues i kësaj teorie, e ndan në tri nëngrupe.
- Vendimi për zgjedhjen e një shkolle të caktuar ndikohet dhe merret nga familja.
- Vendimi për zgjedhjen e një profesioni të caktuar merret nën ndikimin e familjes, shoqërisë dhe mësuesve.
- Përcaktuese për profesionin gjatë jetës profesionale janë kolegët, eprorët dhe familja e krijuar nga individët.
- Zgjedhja e profesionit si një proces korrespondues <sup>(3)</sup>: Zgjedhësit të një profesioni i nevojitet një

1 In die Berufswahlentscheidung fließen nach dieser soziologischen Theorie sowohl ökonomische Determinanten (Wirtschaftsstruktur, Wirtschaftslage, Arbeitsmarkt, , Berufsstruktur etc. als auch soziokulturelle und sozialpsychologische Determinanten (Schichtzugehörigkeit, Elternhaus, Schule, Gleichaltrige, Berufsberatung etc.) ein.

2 Vgl. **H. Daheim**, Der Beruf in der modernen Gesellschaft, Köln 1967.

3 Gehört zu den persönlichkeitsorientierten Theorien und ist in der Literatur auch unter Differentialpsychologische Orientierung als Vergleich zwischen Persönlichkeitsmerkmalen, Berufsanforderungen und sozio-ökonomischen Determinanten bekannt. Zu diesen persönlichkeitsorientierten Theorien fallen neben dem differentialpsychologischen Ansatz auch der

nivel optimal informacionesh për vetveten, në mënyrë që ai të gjejë një korrespondim (klasifikim) sa më të mirë të pretendimeve, interesave, aftësive dhe të talenteve vetjake me kërkesat e profesionit. Sipas kësaj teze, çdo person kërkon ato profesione dhe ambiente në të cilët mund të ushtrojë aftësitë dhe shprehjet e tij si edhe mund të marrë përsipër pozicione dhe role të ndryshme.

- Zgjedhja e profesionit si një proces vendimmarrës <sup>(4)</sup>: Me zgjedhje të profesionit si një proces vendimmarrës kuptohet procesi interaktiv midis një personi (strukturës së personalitetit) dhe një fushe (strukturës së profesionit) me qëllim të analizimit dhe të krahasimit të aktiviteteve profesionale dhe, pas vendosjes së prioriteteve, marrjes së një vendimi. Ky proces realizohet në disa shkallë, duke kaluar nga perceptimi i problemit tek marrja dhe përpunimi i informacionit për vendimmarrjen dhe realizimin (informim strategjik).
- Zgjedhja e profesionit si një proces i të nxënimit <sup>(5)</sup>: Teoria e të nxënimit teorik për zgjedhjen e profesionit i trajton “konceptin për vetveten”, tërësinë e përshtypjeve nga jeta (familja, shkolla etj.) dhe metodat e mësuara për zgjidhjen e problemeve si një seri përvojash jetësore, të cilat çojnë në një zgjedhje të vetëdijshme të profesionit.
- Zgjedhja e profesionit si një proces vendimmarrës <sup>(6)</sup>: Zgjedhja e profesionit nuk është një veprim i izoluar në kohë, por duhet parë si pjesë e një procesi zhvillimi profesional disavjeçarë. Kjo teori shpreh varësinë midis vendimeve, që merr i riu për veten e tij, me vendimet që marrin të tjerët për të. Zgjedhja e profesionit është pjesë e një procesi zhvillimi të vazhdueshëm të shpalosjes së identitetit të unit. Zgjedhja e profesionit, si një proces zhvillimi, p.sh. fillon me vendimin për zgjedhjen e shkollës sekondare pas përfundimit të shkollës fillore, e cila përcakton paraprakisht mundësitë e suksesit në shkollën më të larta të shkollës dhe përmban sigurisht edhe një vendim të mundshëm për ndryshimin e profesionit apo për një riorientim (ritrajnim, ndjekje e një shkolle të dytë).
- Zgjedhja e profesionit si proces ndërveprimi <sup>(7)</sup>: Zgjedhja e profesionit shihet si një rezultat i ndërveprimit midis zgjedhësve të profesionit dhe ambientit ku ata ndodhen (prindërit, mësuesit, këshilluesit etj.). Gjatë këtij ndërveprimi ndërthurën interesa dhe vlera të ndryshme të pjesëmarrësit. Tek ata nxënës, të cilët në orën e mësimi gjejnë një shkallë të lartë të realitetit mësimor dhe praktik (ditët e informimit në shkollat më të larta, vizitat në shkolla dhe ndërmarrje, praktikat), zhvillohet një shkallë e lartë nacionale në zgjedhjen e profesionit.

---

psychoanalytische Ansatz und die Selbstkonzeptionstheorie unter diese Kategorie (vgl. auch TH. A. Pollmann, Beruf oder Berufung? Zum Berufswahlverhalten von Pflichtschulabgängern, Frankfurt/M, Berlin, New York, Paris, Eien 1993.

4 Entscheidungstheoretisch werden Berufswahlentscheidungen erklärt durch Wahl- und Entscheidungsvorgängen, die jeweils bestimmt sind durch vorangegangene Positionierungen der Bildungs- und Berufssituation. Dabei werden individuelle und soziale Aspekte der Beeinflussung der Berufswahl nicht in den Vordergrund gestellt (K. H. Seiffert).

5 *Busshoff, L.*, Berufswahl. Theorien und ihre Bedeutung für die Praxis der Berufsberatung, Kohlhammer, Stuttgart, 1984..

6 Gegenüber den persönlichkeitsorientierten Theorien halten die Vertreter der entwicklungspsychologischen Theorien fest, dass Berufswahl nicht statisch und punktuell, sondern als lebenslange Weiterentwicklung beruflicher Motive und Orientierung begriffen werden muss. Die bekanntesten Vertreter dieser Theorie sind E. Ginzberg und D.E. Super).

7 Vgl. H. Ries und E. Lange (s.o.)

## MODEL I PLANIFIKIMIT TË ORËS MËSIMORE

### ASPEKTET E PËRGJITHSHME TË PLANIFIKIMIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Jeta dhe puna Lënda: Orientim në karrierë

Niveli: 2 Shkalla e kurrikulës: 3 Klasa: VI

Koncepti bazë i fushës së kurrikulës: Këshillim dhe orientim në karrierë

Tema: Informacionet për profesionet në rrethinën ku jetojnë

Njësia mësimore: Unë njoh profesione të reja

Kontributi në rezultatet e kompetencave kryesore për shkallën 3:

I - Komunikues efektiv në: I.2,4,6,

II - Mendimtar kreativ : II.1,3,7,8

III- Nxënës i suksesshëm: III.3,4,5,7,

IV-Kontribues produktiv: IV.1,4,7

V- Individ i shëndoshë: V.5,7

VI- Qytetar i përgjegjshëm: VI.1,6,7

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës për shkallën 3:

Përshkruan karakteristikat kryesore të profesioneve të prindërve të vet dhe të tjerëve në rrethinën ku jeton.

### ASPEKTET SPECIFIKE TË PLANIFIKIMIT TË ORËS MËSIMORE

Fjalët kyçe: profesion, karrierë, përparësi, vështirësi, orientim për karrierë.

---

### **Qëllimi i të nxënit:**

Nxënësit të fillojnë të njohin botën e profesioneve në rrethinën ku jetojnë, duke i identifikuar përparësitë dhe vështirësitë e profesioneve.

Konteksti: Përmes bashkëbisedimit dhe prezantimit, duke shfrytëzuar edhe listën e profesioneve, nxënësit të fillojnë të njohin botën e profesioneve në rrethinën ku jetojnë, duke i identifikuar po ashtu përparësitë dhe vështirësitë e profesioneve.

### **Rezultatet e të nxënit:**

#### **Në nivelin e njohurive:**

- Zgjerojnë informacionet rreth profesioneve ekzistuese dhe vlerat e tyre;
- Kuptojnë ofertat rreth profesioneve ekzistuese në rrethinën ku jetojnë.

#### **Në nivelin e shkathtësive:**

- Demonstrojnë shkathtësi praktike në listimin e profesioneve në rrethinën ku jetojnë;
- Harmonizojnë të gjeturat brenda grupit;
- Demonstrojnë shkathtësi në prezantimin e të gjeturave (me gojë, me shkrim, tabelare etj.).

#### **Kriteret e suksesit:**

1. Liston së paku pesë profesione të ndryshme ( individualisht );
2. Përshkruan së paku tri vlera të një profesioni nga pesë profesionet e listuara (individualisht);
3. Identifikon së paku një faktor rreziku për profesionin e caktuar (individualisht);
4. Përgatit prezantimin grupor;
5. Prezantohen të gjeturat grupore (përfaqësuesi i grupit);
6. Prezantimi të zgjatë së paku 3 minuta e më së shumti 5 minuta.

---

#### **Mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore:**

- flipçart,
  - shtikfletë,
  - fletë A4,
  - fletore,
  - fletë me ngjyra,
  - markerë,
  - stilolapsa,
  - ngjitës letre,
  - gërsërë.
-

---

**Përdorimi i TIK:**

- Interneti: [http://www.ikub.al/LAJME\\_CATEGORY/1212170113/Article-Ja-cilet-jane-profesionet-me-te-mira-per-vitin-2012-.aspx](http://www.ikub.al/LAJME_CATEGORY/1212170113/Article-Ja-cilet-jane-profesionet-me-te-mira-per-vitin-2012-.aspx)

---

**Çështjet e ndërlidhura (ndërkurrikulare)**

- Njohja e mediave, mbrojtja e mjedisit dhe zhvillimi i qëndrimeve ekologjike, gjuha dhe shkathhtësitë e komunikimit.
- Korrelacioni me fushat kurrikulare: *Gjuhë dhe komunikim, Shoqëria dhe mjedisi, Shëndeti dhe mirëqenia.*

**PËRSHKRIMI I METODOLOGJISË DHE RRJEDHËS SË PLANIFIKUAR TË ORËS MËSIMORE**

**Pjesa hyrëse (10 min.):**

- Fillimisht mësuesi shënon në tabelë titullin e njësive mësimore.
- Nxjerrim paranojohor të nxënësve përmes pyetjeve të hapura:
  - Cilin profesion e ushtron njëri nga anëtarët e familjes suaj ?
  - Çka ju pëlqen tek profesioni i saj/tij ?
  - Çka nuk ju pëlqen nga profesioni i saj/tij ?

**(vlerësimi diagnostifikues)**

Ftojme nxënësit që në shtikfletët e tyre të shënojnë profesionin e një apo më shumë anëtarëve të familjes dhe t'i ngjitin në flipçartin e vendosur në murin e klasës. Pas kësaj, ftohen nxënësit që t'i lexojnë shtikfletët e shoqeve/shokëve të klasës dhe të mbajnë shënime në fletoret e tyre.

**(vlerësim motivues)**

Ftohen nxënësit që të ulen në vendet e tyre.

---

**Pjesa kryesore (20 min.):**

- Mësimdhënësi shpërndan fletët A4 (çdo grupi) të cilat përmbajnë qëllimin të nxënësve, rezultatet e pritura dhe kriteret e suksesit;
- Mësimdhënësi shpërndan listën me profesionet;
- Pas kësaj mësimdhënësi fton nxënësit që të punojnë (10 min.), duke u bazuar në detyrat e dhëna (qëllimi, rezultatet e të nxënësve dhe kriteret e të nxënësve);
- Më pas, ftohen nxënësit që punimet e tyre t'i shkëmbejnë mes veti brenda grupit.
- ( vlerësim për nxënësve – strategjia „vlerësim i ndërsjellë“ me teknikën „kontrolli para fluturimit“)
- Nxënësit vazhdojnë me punën grupore, duke përgatitur prezantimin sipas kriterëve të të nxënësve (10 min.).
- Gjatë kësaj kohe mësimdhënësi viziton grupet dhe vlerëson punën e tyre.
- (vlerësim për të nxënësve – strategjia „informata kthyesë“ me teknikën „ informata gojore“)

**Pjesa përfundimtare (15 min.):**

**Ftohen përfaqësuesit e grupeve të prezantojnë punën e tyre, duke respektuar kriteret:**

- Nxënësit mbajnë shënime gjatë prezantimit të përfaqësuesve të grupit.
- Pas përfundimit të prezantimeve hapet debati plenar.
- Pas kësaj mësimdhënësi i fton nxënësit që punimet individuale t'i vendosin në dosjet e tyre personale.
- ( vetëvlerësimi – dosja )
- Po ashtu mësimdhënësi i udhëzon nxënësit që të vizitojnë uebfaqen: [http://www.ikub.al/LAJME\\_CATEGORY/1212170113/Article-Ja-cilet-jane-profesionet-me-te-mira-per-vitin-2012-.aspx](http://www.ikub.al/LAJME_CATEGORY/1212170113/Article-Ja-cilet-jane-profesionet-me-te-mira-per-vitin-2012-.aspx)

**3. Fletët e punës për nxënësit**

Elektricitist/e për pajisje		Librashitës/e	
Vizatues/e për teknika ndërtimi		Punonjës/e dyqani kozmetike	
Faqosës/e		Tregtar/e pakice	
Përkujdesës/e për këmbët		Kapelabërës/e	
Poçar/e		Kuzhinier/e	
Teknik/e për ndërtim makinash		Elektricitist/e automjetesh	
Mekatronik/e		Asistent/e zyre	
Karrocier/e		Mbulues/e çatish	

Shitës/e mishi		Teneqepunues/e	
Mekanik/e për derdhje		Axhustator/e	
Zdrukthëtar/e		Punonjës/e metalurgjie	
Prodhues/e veglash pune		Asistent/e administratori	
Përpunues/e druri		Bërës kutish metalike	
Punonjës/e në fitnes		Bankier/e	
Punëtor/e betoni		Industrialist/e	
Teknik/e për instalime elektrike		Gdhendës /e bakri	
Ndërtues/e me parafabrikat		Teknik/e automjetesh	
Shtrues/e pllakash		Thikëpunues/e	
Pasticier/e		Saldator/e universale	
Llogaritar/e		Laborant/e dhëmbësh	
Qerreputues/e		Kontrollor/e materiali	
Orëbërës/e		Shofer/e profesionist/e	
Bukëpjekës/e		Tapicier/e	
Gurghendës/e		Teknik/e për mbrojtjen nga dielli	
Tapicier/e		Kimist/e tekstili	
Veshës/e me dërrasa		Punonjës/e trikotazhi	
Mekanik/e armësh		Teknik/e për mjetet e punës	
Marangoz/e		Teknik/e farkëtimi	
Informaticien/e		Tregtar/e IT	
Teknik/e druri dhe prerjesh		Asistente hotelesh dhe lokalesh	
Fotograf/e		Mjeshtër/mjeshtre kozmetike	

SHFMU „ AbdylFrashëri “ - Prizren  
 Bujar Selimaj  
 Tel: 044 256642  
 Email.selimajbujar4@gmail.com

## Mësimi model 2

### 1. Material për mësimdhënësin

#### **Materialet për mësimdhënësin:**

- Korniza Kurrikulare e Kosovës (KKK),
- Kurrikula Bërthamë (KB) VI – IX,
- Udhëzues për përdorimin e KB-së,
- Udhëzuesi praktik për zbatimin e KKK-së nga fusha Jeta dhe puna,
- Standardet e vlerësimit,
- doracaku Orientimi në karrierë (GIZ).

### 2. Informatat faktike rreth temës për mësimdhënësit

Kompetenca orientuese gjatë zgjedhjes së shkollës dhe profesionit

Ndryshimet dinamike të krijuara nga globalizimi, zhvillimi i teknikës, fleksibiliteti i organizimit të punës dhe i formave të punës (pavarësia, puna *part-time*, ndryshimet e roleve të gjinive njerëzore, zgjerimi i profesioneve në sektorët e shërbimit dhe të informimit, ...) janë zhvillime, të cilat krijojnë struktura plotësisht të reja në botën e punës dhe të profesioneve.

Nga këto ndryshime për gjeneratën e re dhe për të rriturit e punësuar lindin edhe kërkesa të reja profesionale (kompetenca kyçe), si për shembull: pavarësia, vetëvlerësimi, përgjegjësia personale, iniciativa personale, gatishmëria për të marrë përgjegjësi, aftësia për të punuar në ekip, gatishmëria për të punuar, kreativiteti, gatishmëria për të mësuar gjatë gjithë jetës, kompetenca komunikuese dhe gjuhësore, kompetenca ndërkulturale, kompetenca IT, mobiliteti dhe fleksibiliteti etj.

Nuk mund të përdoren si njohuri shkencore, por mund të jenë një ndihmë në kuadrin e kërkesave gjithmonë në ndryshim në jetën profesionale.

Në këtë mënyrë, zgjedhja e shkollës dhe e profesionit po vështirësohet me kalimin e kohës, si për të rinjtë, ashtu edhe për të rriturit, të cilët dëshirojnë apo duhet të ndryshojnë profesionin.

Ecuria lineare e profesioneve të dikurshëm i përket së shkuarës, kurse rruga direkte nga shkolla në një profesion dhe qëndrimi në këtë profesion deri në daljen në pension është në ditët e sotme një përjashtim dhe jo një rregull.

Studimet tregojnë se, me gjithë ndryshimet e përmendura më sipër, prindërit vazhdojnë ende të luajnë një rol të rëndësishëm në zgjedhjen e profesionit të të rinjve. Ata ende vazhdojnë të ushtrojnë ndikimin e tyre gjatë zgjedhjes së shkollës dhe të profesionit (në zonat rurale ndikimi është edhe më i madh se në qytet). Këshilla prindërore për shumë aspekte është me mangësi dhe kjo lidhet edhe me faktin që kriteret për vendimmarrjen dhe kriteret ndikuese, të cilët ishin të vlefshëm në momentin kur prindërit zgjedhën profesionin e tyre, janë plotësisht të ndryshëm në ditët e sotme.



Në këtë mënyrë, nëpërmjet rritjes së distancës midis familjes dhe punës, zvogëlohet gjithnjë e më shumë mundësia për ta trajtuar profesionin e prindërve nga këndvështrimi i fëmijëve.

Problemi që shfaqet: Besimi i të rinjve tek këshilla e prindërve nuk bazohet në kompetencë objektive, por realizohet në rrafshin e marrëdhënieve. E thënë me fjalë të tjera, kompetenca këshilluese, që të rinjtë e marrin nga prindërit e tyre në lidhje me orientimin për zgjedhjen e profesionit të tyre, ka një mbivlerësim idealist. Kjo do të thotë që instanca orientuese më e rëndësishme nuk është në gjendje të përmbushë pritshmërinë e të rinjve.

Por kush duhet t' i plotësojë atëherë këto pritshmëri?

Një ofertë e larmishme u ofrohet të rinjve për gjetjen e informacioneve për zgjedhjen e profesionit të tyre. Qendrat e informimit profesional, zyrat e punës, gazetat dhe broshurat si edhe bursat e punës, databazat profesionale dhe shumë oferta të tjera të shumëllojshme në internet etj, ofrojnë fakte dhe informacione për mundësitë e shkollimit dhe mundësitë e arsimimit, sektorët profesionalë dhe profesionet, fushat e aktiviteteve, tendencat, etj.

Për t'iu ndërmjetësuar të rinjve kompetencë orientuese gjatë zgjedhjes së shkollës dhe të profesionit, duhet që fillimisht të trajtohen:

- ofertat informuese,
- mbledhja e informacionit,
- selektimi dhe përpunimi i informacioneve.

Okupimi thjesht kognitiv me informacione nuk është i mjaftueshëm. Të rinjve u duhet ofruar qasja tek dëshirat e tyre personale, mundësia e përjetimit personal. Rruga që premtos sukses është të mësuarit aktiv, d.m.th. të mësuarit hulumtues, përjetues, i pavarur, i përgjegjshëm dhe reflektues.

Ushtrimet praktike dhe takimet reale garantojnë para së gjithash një aktivitet të lartë shkollor dhe nxisin gatishmërinë për të pranuar proceset e të mësuarit.

Në vorkshopin tonë, lidhur me informacionin për profesionet, ne qëndrojmë përpara sfidës vijuese:

*Informacionet që kemi në dispozicion apo edhe informacionet e reja duhet të strukturohen në mënyrë të tillë që të mundësojnë një vendim të informuar për zgjedhjen e profesionit.*

**MODEL I PLANIFIKIMIT TË ORËS MËSIMORE**

ASPEKTET E PËRGJITHSHME TË PLANIFIKIMIT TË ORËS MËSIMORE	
Fusha kurrikulare: Jeta dhe puna	Lënda: Orientim në karrierë
Niveli: 2	Shkalla e kurrikulës: 3      Klasa: VII
Koncepti bazë i fushës kurrikulare: Këshillim dhe orientim në karrierë	
Tema: Mbledhja dhe përpunimi i informacioneve rreth shkollave	
Njësia mësimore: Shkollat në komunën tonë	
Kontributi në rezultatet e kompetencave kryesore për shkallën 3:	
I - Komunikues efektiv: I. 3 II -Mendimtar kreativ: II. 3	
III- Nxënës i suksesshëm: III. 2,3,4	
IV-Kontribues produktiv: IV. 1,2,3,4,5,6,7	
V- Individ i shëndoshë: V.5	
VI- Qytetar i përgjegjshëm: VI. 1,6	
Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës për shkallën 3:	
Identifikon burimet e ndryshme të informimit e të orientimit për arsim, aftësim profesional dhe punësim (në media, internet etj. ).c	
ASPEKTET SPECIFIKE TË PLANIFIKIMIT TË ORËS MËSIMORE	
Fjalët kyçe: shkollat, kriteret, dëshirat, karriera	

**Qëllimi i të nxënit:**

- Hulumtojnë dhe identifikojnë shkollat në komunën e tyre si dhe vlerësojnë sipas kritereve të caktuara

**Konteksti:**

- Përmes bashkëbisedimit dhe shabllonit me kriteret për zgjedhjen e shkollës nxënësit hulumtojnë dhe identifikojnë shkollat në komunën e tyre si dhe vlerësojnë sipas kritereve të caktuara.

**Rezultatet e të nxënit:**

**Në nivelin e njohurive:**

- Zgjeron informacionet rreth shkollave që gjenden në komunën e tyre.
- Kuptojnë rreth ofertave profesionale që ofron shkolla.

**Në nivelin e shkathtësive:**

- Demonstrojnë shkathtësi praktike në identifikimin e shkollave;
- Harmonizojnë dëshirat me ofertat e shkollave;
- Demonstrojnë gatishmëri diskutimi me prindër, mësimdhënës, nxënës e tjerë.

**Kriteret e suksesit:**

7. Liston së paku tri shkolla të mesme të larta;
8. Përshkruan së paku tri kritere të një shkolle të listuar;
9. Identifikon së paku një faktorë rreziku për të ardhmen profesionale;
10. Harmonizon së paku një dëshirë me ofertën e shkollës;
11. Argumenton mirëkuptim gjatë diskutimeve.

**Mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore:**

- harta e shkollave marrë nga DKA-ja,
- shablloni për nxënës,
- doracaku „ Orientim në karrierë“ (GIZ),
- fletorja,
- lapsi,
- portofolio.

**Përdorimi i TIK-ut:**

**Çështjet e ndërlidhura ( ndërkurrikulare )**

- Njohja e mediave, gjuha dhe shkathtësitë e komunikimit
- Korelacioni me fushat kurrikulare: Gjuhë dhe komunikim.

## PËRSHKRIMI I METODOLOGJISË DHE RRJEDHËS SË PLANIFIKUAR TË ORËS MËSIMORE

**Pjesa hyrëse (10 min.)**

- Fillimisht mësimitdhënësi shënon në tabelë titullin e njësisë mësimore.
- Nxjerrim paranjohuritë e nxënësve përmes pyetjeve të hapura:
  - Cilat shkolla i dini në komunën tuaj ?
  - Cilat profile ekzistojnë në ato shkolla ?
  - Çfarë imazhi kanë ato shkolla ?

**(vlerësimi diagnostifikues)**

Ftojmë nxënësit që në shtikfletët e tyre të shënojnë profesionin e një apo më shumë anëtarëve të familjes dhe t'i ngjitin në flipçartin e vendosur në murin e klasës. Pas kësaj, ftohen nxënësit që t'i lexojnë shtikfletët e shoqeve/shokëve të klasës dhe të mbajnë shënime në fletoret e tyre.

**Pjesa kryesore (20 min.)**

- Mësimitdhënësi shpërndan shabllonin me kriteret e përzgjedhjes së shkollës.
- Nxënësit në mënyrë individuale plotësojnë shabllonat.
- Shkruajnë ese me temën „Unë dëshiroj shkollën .....“  
(vetëvlerësim)

**Pjesa përfundimtare (15 min.)**

- Mësimitdhënësi fton nxënësit që ti lexojnë esetë e tyre.
- Mësimitdhënësi hap debatin me arsyetimet e nxënësve për përmbajtjen e esesë dhe vlerëson përmes informatës kthyesë.
- Udhëzohen nxënësit që ta realizojnë një intervistë me shkrim me temën „Shkollimi juaj“.

## 3. Fletët e punës për nxënësit

## Kriteret për zgjedhjen e shkollës - shembull

Kriteret	Vlerësimi
Interesi	xxxx
Aftësitë	xxxx
Mundësitë e shkollimit afër shtëpisë	x
Imazhi i shkollës	xxx
Mundësitë për të fituar pas mbarimit të shkollës	xxxxxx
Shanset për karrierë	xxx
Shanset në tregun e punës	xxx
Klima në shkollë	x

## Kriteret për zgjedhjen e shkollës

Kriteret	Vlerësimi
Interesi	
Aftësitë	
Mundësitë e shkollimit afër shtëpisë	
Imazhi i shkollës	
Mundësitë për të fituar pas mbarimit të shkollës	
Shanset për karrierë	
Shanset në tregun e punës	
Klima në shkollë	

Sadije Jakupi- Prizren  
 Tel.044593149  
 Email- sadije\_jakupi@hotmail.com

# Mësimi model 3

## 2. Material për mësimdhënësin

Materialet për mësimdhënësin:

- Korniza Kurrikulare e Kosovës (KKK),
- Kurrikula Bërthamë ( KB ) VI – IX,
- Udhëzues për përdorimin e KB-së,
- Udhëzues praktik për zbatimin e KKK-së nga fusha Jeta dhe puna,
- Standardet e vlerësimit,
- doracaku Orientimi në karrierë (GIZ).

## 3. Informatat faktike rreth temës për mësimdhënësit

Shumë kohë më parë zgjedhja e shkollës nuk ka qenë aq e ndërlikuar sa na paraqitet në ditët e sotme. Zhvillimet në teknologji, ndryshimet në organizimin e punës, ndryshimi i roleve të gjinive njerëzore, zgjerimi i profesioneve në sektor të ndryshëm, janë zhvillime të cilat paraqesin kërkesa plotësisht të reja në botën e punës dhe të profesioneve. Pra zgjedhja e shkollës dhe profesionit po vështërohet me kalimin e kohës, si për të rinjtë ashtu edhe për të rriturit. Zgjedhja e profesioneve në të kaluarën nga shkolla direkt në një profesion dhe qëndrimi deri në pension nuk mund të konsiderohet për ditët e sotme si rregull, por si përjashtim.

Prindi është një ndikues i madh në zgjedhjen e profesionit tek fëmijët të cilët vazhdojnë ende të kenë ndikim e sidomos në zonat rurale, kjo dukuri është më e theksuar se në qytet. Ndikimi tjetër i prindit është që fëmija të ushtrojë në të ardhmen profesionin e tij (prindit). Kjo do të thotë se këshillat orientuese nga prindërit nuk mund të përmbushin pritshmërinë nga të rinjtë.

Për plotësimin e këtyre pritshmërive, të rinjëve duhet t'u ofrohen oferta të larmishme në gjetjen e informacionit për zgjedhjen e profesionit të tyre. Qendra e informimit profesional, zyra e punës, gazeta dhe broshura të ndryshme, oferta të ndryshme në internet etj. ofrojnë fakte dhe informacione për mundësitë e zgjedhjes së shkollës-profesionit.

Për t'ju ofruar të rinjëve kompetencë orientuese gjatë zgjedhjes së shkollës dhe të profesionit duhet që fillimisht të trajtohen:

- ofertat informuese,
- mbledhja e informacionit,
- selektimi dhe përpunimi i informacioneve

-Okupimi thjesht kognitiv me informacionet nuk është i mjaftueshëm. Të rinjëve u duhet ofruar qasje të dëshirat e tyre personale, mundësia e përjetimit personal. Rruga që premtun sukses është të mësuarit aktiv, d.m.th. të mësuarit hulumtues, përjetues, i pavarur, i përgjegjshëm dhe reflektues.

- Përkundër të gjitha informacioneve të ofruara, duhet respektuar dëshira e personale e të rinjëve.

**MODEL I PLANIFIKIMIT TË ORËS MËSIMORE****ASPEKTET E PËRGJITHSHME TË PLANIFIKIMIT TË ORËS MËSIMORE**

Fusha kurrikulare: Jeta dhe puna Lënda: Orientim në karrierë

Niveli: 2 Shkalla e kurrikulës: 3 Klasa: VII

Koncepti bazë i fushës së kurrikulës: Këshillim dhe orientim në karrierë

Tema: Mbledhja dhe përpunimi i informacioneve rreth shkollave

Njësia mësimore: Shkollat në komunën tonë

Kontributi në rezultatet e kompetencave kryesore për shkallën 3:

I - Komunikues efektin: I. 3 II - Mendimtar kreativ : II. 3

III- Nxënës i suksesshëm: III. 2,3,4

IV- Kontribues produktiv: IV. 1,2,3,4,5,6,7

V- Individ i shëndoshë: V.5

VI- Qytetar i përgjegjshëm: VI. 1,6

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës për shkallën 3:

Identifikon burimet e ndryshme të informimit e të orientimit për arsim, aftësim profesional dhe punësim (në media, internet etj.).

**ASPEKTET SPECIFIKE TË PLANIFIKIMIT TË ORËS MËSIMORE**

Fjalët kyçe: shkollat, informimi, kriteret, profesioni, karriera



**Qëllimi i të nxënit:**

- Hulumtojnë dhe identifikojnë shkollat në komunën e tyre si dhe vlerësojnë profilet që ofrojnë ato.

**Konteksti:**

- Përmes bashkëbisedimit dhe shabllonit me kriteret për për zgjedhjen e shkollës nxënësit hulumtojnë dhe identifikojnë shkollat në komunën e tyre si dhe vlerësojnë profilet sipas kriterëve të caktuara.

**Rezultatet e të nxënit:**

**Në nivelin e njohurive:**

- Zgjedhin informacionet për shkollat ekzistuese në komunën e tyre.
- Kuptojnë rreth ofertave profesionale që ofrojnë shkollat.

**Në nivelin e shkathtësive:**

- Interpretojnë shkathtësi praktike në identifikimin e shkollave.
- Ndërlidhin dëshirat me ofertat e shkollave.
- Shprehin gadishmëri diskutimi me prindër, mësimdhënës e nxënës të tjerë

**Kriteret e suksesit:**

12. Listoni shkollat e synuara!
13. Përshkruan disa nga kriteret të një shkolle të listuar.
14. Identifikon së paku një faktor rreziku për të ardhmen profesionale.
15. Krahasoni përparësitë dhe mangësitë e shkollave!
16. Argumenton mirëkuptim gjatë diskutimeve.

---

**Mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore :**

- harta e shkollave marrë nga DKA-ja,
- sablloni për nxënës,
- doracaku „Orientim në karrierë“ (GIZ),
- fletorja,
- lapsi,
- portofolio,
- flipçarti,
- fletë A4.

---

**Përdorimii TIK:**

---

**Çështjet e ndërlidhura (ndërkurrikulare)**

- Njohja e mediave, gjuha dhe shkathtësitë e komunikimit
- Korrelacioni me fushat kurrikulare: Gjuhë dhe komunikim.

**PËRSHKRIMI METODOLOGJISË DHE RRJEDHËS SË PLANIFIKUAR TË ORËS MËSIMORE****Pjesa hyrëse (10 min.):**

Ora mësimore fillon me një aktivitet relaksues, i cili pasohet nga kërkesa që nxënësit t'u përgjigjen pyetjeve të parashtruara nga mësuesi:

- Cilat shkolla i dini në komunën tuaj ?
  - Cilat profile ekzistojnë në ato shkolla ?
  - Qfarë imazhi kanë ato shkolla ?
- ( vlerësimi diagnostifikues )**

Mbledhim të gjitha informacionet e nxënësve dhe i shkruajmë ato në tabelë. Pasi jemi siguruar që kemi përfshirë të gjithë nxënësit, shkruajmë në tabelë temën e mësimit..

**Pjesa kryesore (20min.):**

Në klasë vendosim një tabelë me shkolla tekzistuese në komunë, pastaj nxënësit vendosin nga një pullë te të gjitha shkollat, të cilat u interesojnë atyre. Mësuesi pason me pyetje:

- A vërejtët ndonjë shkollë që t'i përmbushë kërkesat tuaja?
- Cilat ishin këto shkolla?
- Si mendoni ju, cila nga këto është në funksion të tregut?
- Nxënësit nxjerrin përkufizime personale se cila shkollë është e rëndësishme për ta, për profesionin e tyre në të ardhmen dhe i shkruajnë motivet, arsyet dhe pritshmëritë e tyre në fletë A4 të cilin ata e fiksojnë mbi trupin e tyre. Pastaj ata shohin se për çfarë interesohen shokët dhe shoqet e tyre, nxënësit që kanë të njëjtat interesa mblidhen në grupe të caktuara dhe diskutojnë bashkërisht në lidhje me temën.

**Pjesa përfundimtare (15 min.):**

Pasi jemi siguruar që nxënësit i kanë identifikuar shkollat e duhura, ju sugjerojmë që të bëjnë një diagram të Venit në të cilin qartësisht shkruajnë të përbashkëtat dhe të veçantat e tyre.

Ora mësimore përmbyllet me dhënien e detyrave të shtëpisë, plotësimin e fletëve të punës dhe hartimin e një fletpalosjeje individuale në lidhje me motivet dhe arsyet e zgjedhjes së tij të shkollës dhe përkufizon pritshmëritë e tij.

## 3. Fletët e punës për nxënësit

**Kriteret për zgjedhjen e shkollës - shembull**

Kriteret	Vlerësimi
Interesi	xxxx
Aftësitë	xxxx
Mundësitë e shkollimit afër shtëpisë	x
Imazhi i shkollës	xxx
Mundësitë për të fituar pas mbarimit të shkollës	xxxxxx
Shanset për karrierë	xxx
Shanset në tregun e punës	xxx
Klima në shkollë	x

## Propozime për kriteret e kombinimit

---

Profesione tipike për meshkuj – profesione tipike për femra

---

Profesione me një respekt të lartë në shoqëri

---

Profesione me mundësi të mëdha për të fituar

---

Profesione me një shkollim që zgjatë shumë kohë

---

Profesione të preferuara – profesione më pak të preferuara

---

Profesione kreative – profesione më pak kreative

---

Profesione të parrezikshëm – profesione të rrezikshëm

---

Profesione të lodhshëm – profesione më pak të lodhshme

---

Punoi:

ShyhreteAlaj

Mësimitdhënëse në ShMU "Hasan Prishtina" - Prishtinë

+377 44 110 932

shyhretealaj@hotmail.com

